Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Katedra občanského práva

Diplomová práce

Insolvenční návrh, projednání insolvenčního návrhu, rozhodnutí o insolvenčním návrhu a rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Michal Žibřid

2009/2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Insolvenční návrh, projednání insolvenčního návrhu, rozhodnutí o insolvenčním návrhu a rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

Za cenné rady, připomínky a vedení bych rád poděkoval vedoucímu diplomové práce JUDr. Radimovi Chalupovi PhD. a dále bych rád poděkoval celé rodině za podporu.

Obsah:

Úvod....6

1. Insolvenční řízení – úvod do problematiky....7

2. Zahájení řízení....10

2.1. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení....11

2.1.1. Počátek a konec účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení....11

2.1.2. Obsah účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení....12

2.1.3. Koncepce pojetí účinků spojených se zahájením řízení....13

3. Insolvenční návrh....15

3.1. Insolvenční návrh jako procesní úkon....15

3.2. Forma insolvenčního návrhu....17

3.3. Obsahové náležitosti insolvenčního návrhu....18

3.4. Vadný insolvenční návrh....19

3.5. Dlužnický insolvenční návrh....19

3.5.1. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu....21

3.6. Věřitelský insolvenční návrh....26

3.6.1. Insolvenční šikana....28

4. Postup soudu před rozhodnutím o insolvenčním návrhu....31

4.1. Procesní podmínky insolvenčního řízení....31

4.2. Projednání insolvenčního návrhu....33

4.2.1. Projednání insolvenčního návrhu dlužníka....33

4.2.2. Projednání insolvenčního návrhu věřitele....34

4.2.3. Spor o úpadek....35

4.3. Lhůty pro rozhodnutí o insolvenčním návrhu....36

5. Rozhodnutí o insolvenčním návrhu....37

6. Negativní rozhodnutí o insolvenčním návrhu....39

6.1. Procesní rozhodnutí o insolvenčním návrhu....39

6.1.1. Odmítnutí návrhu 39
6.1.2. Zastavení řízení 41
6.2. Negativní meritorní rozhodnutí o insolvenčním návrhu 43
6.2.1. Zamítnutí návrhu 43
6.2.2. Zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku 45
6.3. Odpovědnost za škodu proti navrhovateli 47
7. Positivní rozhodnutí o insolvenčním návrhu 51
7.1. Speciální obsahové náležitosti rozhodnutí o úpadku 52
7.2. Účinky rozhodnutí o úpadku 54
7.3. Odvolání proti rozhodnutí o úpadku 55
7.4. Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku 56
8. Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku 57
8.1. Rozhodnutí spojené s rozhodnutím o úpadku 57
8.2. Samostatné rozhodnutí o způsobu řešení úpadku 58
Závěr 61
Resumé 62
Použité prameny: 64

Úvod

Současná celosvětová hospodářská situace umocňuje požadavek na efektivní nástroj řešení negativní ekonomické situace dlužníka. Chování subjektů ve společnosti je charakteristické životem na dluh, tento krátkozraký trend je příznačný jak pro veřejnoprávní subjekty, tak pro soukromoprávní subjekty. Insolvenční řízení je jedním z právních nástrojů, které regulují situaci, kdy soukromoprávní dlužník není schopen zvládnout svůj ekonomický stav. Cílem úpadkového práva je jednak co nejvyšší poměrné uspokojení věřitelů a nově, pokud je to možné, i zachování činnosti dlužníka.

Vývoj úpadkového práva v České republice zaznamenal zásadní změnu v roce 2008, kdy nabyl účinnosti zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „InsZ“). Základní společenský požadavek byl zejména zrychlit řízení a zvýšit efektivitu poměrného uspokojení věřitelů. InsZ je novým předpisem, který vychází z nově pojaté koncepce úpadkového práva.

Cílem diplomové práce je rozebrat úvodní fázi insolvenčního řízení. Důkladně se věnovat insolvenčnímu návrhu, kterým se zahajuje insolvenční řízení a rozebrat všechny následky, které může vyvolat. Následně analyzovat postup soudu po obdržení návrhu, tedy věnovat se procesním podmínkám a případnému projednání návrhu. A konečně rozebrat rozhodnutí o insolvenčním návrhu a eventuelní rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

Při rozboru úpravy vycházím z právního stavu ke dni 1. 3. 2010.

1. Insolvenční řízení – úvod do problematiky

Pro důkladný rozbor tématu diplomové práce je nejprve nutné zařadit do kontextu úvodní fázi insolvenčního řízení, tedy v obecné rovině charakterizovat insolvenční řízení. Podstatné pro naše potřeby je definovat insolvenční řízení, systematicky ho zařadit do systému českého právního řádu. Odpovědět na otázku na jakých zásadách je toto řízení postaveno, identifikovat procesní subjekty a v základních rovinách analyzovat procesní instituty. Pro potřeby práce je konečně nutné definovat nepřímý předmět insolvenčního řízení, tedy úpadek.

Insolvenční řízení je možné zkoumat z mnoha úhlů pohledů[1]. Materiálním pramenem právní úpravy, je negativní ekonomický stav subjektu. Insolvenční řízení je státní reakcí na krizovou hospodářskou situaci subjektu práva při úpadku, tedy při neschopnosti plnit své peněžité závazky, nebo při předluženosti. Z hlediska managementu je „insolvenční řízení pokračováním správy korporace jinými prostředky.“ [2]

Z hlediska právního, které je pro naše účely podstatné, je insolvenční řízení zvláštním typem soudního řízení. Zákonná definice v §3 odst. 1 InsZ pro své potřeby vymezuje insolvenční řízení jako *soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení*. Insolvenční řízení upravuje speciálně InsZ, který s účinností od 1. 1. 2008 nahradil zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“). Nová úprava v insolvenčním zákoně se od předchozí zásadně liší. Předně byla opuštěna dominance koncepce represivní resp. likvidační formy řešení úpadku a systém byl doplněn restorativním resp. sanačním pojetím[3] řešení úpadku. InsZ je komplexní kodifikací[4] úpadkového práva, dvě samostatná řízení byla nahrazena jednotným insolvenčním řízením[5]. Oproti ZKV byla zvolena jiná koncepce účinků spojených se zahájením řízení. Z hlediska procedurální se do úpravy promítá stávající trend elektronizace soudnictví a tím i cesta ke značnému zrychlení řízení.

Materiální znaky tohoto procesu lze definovat jako „mnohost věřitelů (nikdy nejde o dvoustranná řízení), zásadně poměrné uspokojení pohledávek (uspokojování pro rata), a co

---

[1] -např. z pohledu řízení zdrojů, sociální, psychologické, ekonomické, právní

[2] - RICHTER, T. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 163

[3] -základním projevem tohoto přístupu je zařazení nových forem řešení úpadku (reorganizace, oddlužení), které nemusí vést ke zániku subjektu

[4] -řízení nalézací a vykonávací je spojeno v jedno řízení, které je obecně upraveno v jediném předpise

[5] - Nová systematika insolvenčního řízení, je z mého pohledu, jedním z kladů úpravy. Na rozdíl od ZKV, InsZ postupuje legislativně technicky čistým způsobem obecné části a speciální, která lépe reflektuje nuance jednotlivých způsobů řešení úpadku

nejvíce vyrovnané právní možnosti věřitelů (par conditio creditorum).“[6] Z hlediska právní teorie se jedná o zvláštní typ civilního řízení, které je ovládané zásadou dispoziční a zásadou jednotnosti řízení.

Z hlediska systematiky právního řádu je insolvenční řízení ve vztahu **k jiným právním předpisům** zvláštní úpravou civilního procesu, §7 InsZ obsahuje vymezení vztahu InsZ a zákona č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“). Pro insolvenční řízení se použijí přiměřeně ustanovení OSŘ, nestanoví-li InsZ jinak, nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení. Vztah lze tedy kvalifikovat jako lex specialis derogat lege generalis. Další právní předpisy, s kterými je InsZ úzce spojen, vyplývají z podstaty chráněných vztahů. Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník (dále jen „OZ“) se použije např. při obecné úpravě odpovědnosti za škodu proti navrhovateli. Dále můžeme vypozorovat úzké spojení se zákonem č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník (dále jen „ObZ“). Jako ultimo ratio každého právem regulovaného společenského vztahu je nutné jmenovat zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (dále jen „TZ“). Nelze opomenout ani ústavní pořádek České republiky, kde je položen právní základ soudnictví.

Insolvenční řízení lze v obecné rovině charakterizovat pomocí **zásad**, kterými je ovládáno. Zásady je nutné chápat jako obecná pravidla, která jsou vytknuta před závorkou dalších konkrétních norem. Zásady plní zejména funkci interpretační. Pro úplnost nutno podotknout, že se na insolvenční řízení vztahují i obecné ústavněprávní zásady a zásady charakteristické pro civilní řízení. Demonstrativní výčet zásad[7] pro insolvenční řízení obsahuje §5 InsZ, který obsahuje zásadu spravedlivého vedení řízení, zásadu nejvyšší možné míry uspokojení věřitelů, zásadu rovných možností stejně postavených věřitelů, zásadu zákazu omezení práv věřitele nabytých v dobré víře a zásadu zákazu uspokojení mimo insolvenční řízení. Dále pak mimo §5 InsZ můžeme kvalifikovat např. zásadu urychlení řízení[8].

§9 InsZ nám poskytuje taxativní výčet **subjektů procesu**. Jsou jimi insolvenční soud, dlužník[9], věřitelé, insolvenční správce, státní zastupitelství a likvidátor dlužníka. Insolvenční soud vykonává dle §10 InsZ dvě základní funkce, za prvé vydává rozhodnutí a za druhé

---

[6] - ZOUFLÍK, F., Vývoj insolventních řízení. Právní Fórum. 2009, roč. 6, č. 4, s.153-160. ISSN 1214-7966, str.154

[7] - na rozdíl od ZKV, kde zásady nebyly normativně upraveny

[8] - která se projevuje např. velmi krátkými lhůtami pořádkového charakteru, nebo postupem odvolacího soudu (§92 InsZ), který je povinen projednat a rozhodnout odvolání s nejvyšším urychlením

[9] -insolvenční řízení ve vztahu k dlužníku má obecnou povahu, je aplikovatelný jak pro právnické osoby tak i pro fyzické osoby bez ohledu na jejich činnost

vykonává dohlédací činnost[10]. Insolvenční soud rozhoduje samosoudcem[11] ve formě usnesení. Odvolání, proti rozhodnutí insolvenčního soudu, které učinil při výkonu dohlédací činnosti včetně předběžných otázek, není přípustné.

Jednou z podstatných změn úpadkového práva přináší elektronizace justice, která se promítá do zveřejňování informací. **Insolvenční rejstřík** je veřejně přístupný informační systém legálně vymezen v §2 InsZ jako *informační systém, který obsahuje údaje podle InsZ zákona*. Cílem změny je jednak zrychlení řízení a podrobení insolvenčního řízení veřejné kontrole. „Koncepce insolvenčního řízení v insolvenčním zákoně je zásadně nová i v tom, že se všemi riziky s tím spojenými pro dlužníky podrobuje insolvenční procesy od zahájení insolvenčního řízení veřejné kontrole tím, že obsah insolvenčního spisu se zveřejňuje v insolvenčním rejstříku (§ 419 odst. 2 insolvenčního zákona).“[12]

Úpadek, který je nepřímým předmětem insolvenčního práva, je definovaný hospodářský stav v §3 InsZ. Zákonem jsou definovány dvě formy, předlužení a neschopnost platit své závazky (insolvence). O situaci insolvence se jedná v případě, že dlužník má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, které není schopen plnit[13]. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník[14] více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Zákon nově definuje i hrozící úpadek, který je výrazem preventivního přístupu k řešení problémů. Je definován jako stav, kdy lze předpokládat, že dlužník se zřetelem ke všem skutečnostem nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých závazků.

Insolvenční řízení můžeme v základní rovině rozdělit na dvě základní fáze, na část konstatování úpadku a zvolení způsobu řešení úpadku a část realizace zvoleného způsobu řešení úpadku. Tato práce se bude zabývat první částí insolvenčního řízení, tedy fází od zahájení insolvenčního řízení po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, se zaměřením na insolvenční návrh a projednání insolvenčního návrhu a rozhodnutím o insolvenčním návrhu.

---

[10] - průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících

[11] - dle §12 InsZ

[12] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

[13] - tento pojem je vyplněn domněnkami §3 odst.2 InsZ

[14] - stav úpadku ve formě předlužení se týká pouze právnických osob a fyzických osob podnikatelů

2. Zahájení řízení

Jak bylo charakterizováno výše, insolvenční řízení je zvláštním druhem civilního řízení ovládané zásadou dispoziční[15]. §97 odst. 1 InsZ stanovuje, že řízení lze zahájit jen na návrh. V této úvodní fázi insolvenčního řízení můžeme rozeznávat dva rozdílné momenty. Okamžik, kterým je zahájeno insolvenční řízení a okamžik, kdy nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

Dle §97 odst. 1 InsZ, věta za lomítkem, je řízení zahájeno dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. V případě, kdy aktivně legitimovaná osoba podá návrh k soudu, který není věcně příslušný, není insolvenční řízení zahájené[16]. Argumentum a contrario, v případě podání insolvenčního návrhu místně nepříslušnému soudu to není překážkou k zahájení soudního řízení a „je i v takovém případě insolvenční řízení zahájeno, a to i bez ohledu na to, kdy dojde k postoupení takového návrhu místně příslušnému krajskému soudu.“[17] Tato úprava je možná díky zveřejnění všech úkonů v insolvenčním rejstříku, kdy je základní požadavek informovat dlužníky splněn. Řešení je, dle mého názoru, jedna z cest, která zrychluje insolvenční proces.

Prvním úkonem insolvenčního soudu v řízení je vydání vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení dle § 101 InsZ. S okamžikem oznámení této vyhlášky je spojen počátek účinků insolvenčního řízení (viz. níže)

Po zahájení insolvenčního řízení soud neprodleně vyrozumí subjekty, které jsou taxativně vymezeny v §102 InsZ. Subjekty nejsou vybrány náhodně, „klíčovým pro jejich výběr byla snaha s co nejmenší administrativní zátěží kladenou na splnění této informační povinnosti především zajistit, aby nedocházelo ke zmenšení majetkové podstaty neúmyslnými a obtížně reparovatelnými zásahy provedenými orgány stojícími mimo insolvenční řízení.“[18] Dané osoby vyrozumí insolvenční soud prostřednictvím veřejné datové sítě.

---

[15] - výjimka z této základní charakteristiky je obsažena v §86 InsZ (zásada vyhledávací pro fázi zjištění skutkového stavu)

[16] -otázka postoupení návrhu bude řešena dle § 104a o. s. ř.

[17] - ZELENKA, J. Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 160

[18] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §101

Oproti úpravě v ZKV je v insolvenčním řízení uplatňována zásada jednotnosti řízení[19], „v insolvenčním řízení se prakticky všichni účastníci mohou podílet na tomto řízení téměř od jeho počátku a aktivně ovlivňovat jeho průběh“[20].

2.1. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení

„Úprava účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení je jedním ze základních stavebních kamenů nové koncepce jednotného insolvenčního řízení, založené na jednotném insolvenčním návrhu.“[21]

2.1.1. Počátek a konec účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení

„Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které mají dopad do poměrů dlužníka i třetích osob (srov. § 109 až § 111 insolvenčního zákona), nastávají prakticky okamžitě (srov. § 101 odst. 1 větu první insolvenčního zákona), a to i v případě, že jde o insolvenční návrh věřitele.“[22] Nová koncepce počátek účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, dle § 109 odst. 4 InsZ, spojuje s okamžikem zveřejnění usnesení o zahájení řízení vyhláškou v insolvenčním rejstříku. „Důvodem pro úpravu, která váže popsané účinky na zveřejnění zmíněného usnesení v insolvenčním řízení, je skutečnost, že není objektivně stanovena možnost dozvědět se o zahájení řízení dříve.“[23] Vyhláška je zveřejněna, dle §101 InsZ, do 2 hodin poté[24], kdy insolvenčnímu soudu došel insolvenční návrh. Z hlediska formy rozhodnutí „je svou podstatou toto usnesení usnesením, jímž se upravuje vedení řízení, i proto je k jeho zveřejnění vyhláškou soudu stanovena velmi krátká

---

[19] - na rozdíl od ZKV, která obsahovala dvě samostatné řízení pro konkurz a pro vyrovnání je u InsZ tato fáze společná všem způsobům řešení úpadku. Dle důvodové zprávy to má vést primárně ke zrychlení řízení oproti ZKV (kde se procesně mohla uplatňovat práva pouze v závislosti na různé stadium řízení) lze uplatňovat práva již od zahájení řízení

[20] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s.289

[21] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §109

[22] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

[23] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)) k §109

[24] - z hlediska zveřejnění vyhlášky je nutné brát v potaz novelizované ustanovení §101 InsZ, které stanovuje, že v případě, kdy dojde insolvenční návrh insolvenčnímu soudu mimo rozvrženou pracovní dobu insolvenčního soudu, nebo ve dnech pracovního klidu, pak se povinnost insolvenčního soudu zveřejnit vyhlášku považuje lhůta za dodrženou i tehdy, učiní-li tak insolvenční soud do 2 hodin po zahájení rozvržené pracovní doby

lhůta.“[25] Tento moment zveřejnění zahájení insolvenčního řízení je zásadní. Vychází z nově zvolené koncepce a je velmi důležitou skutečností, se kterou se spojují procesněprávní a hmotněprávní účinky insolvenčního řízení.

Jak byl výše vymezen počátek účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, tedy okamžik zveřejnění usnesení o zahájení insolvenčního řízení vyhláškou, **konec účinků** obecně trvá, dle §109 odst. 5, do skončení insolvenčního řízení.

2.1.2. Obsah účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení

Účinky zahájeného insolvenčního řízení jsou jak procesněprávní, tak i hmotněprávní. Společným rysem těchto účinků je v podstatě provedení základní podmínky efektivního insolvenčního řízení, tedy „chránit hodnotu majetkové podstaty před znehodnocením v důsledku jednání jednotlivých účastníků řízení … Stranami, před nimiž potřebuje majetková podstata největší ochranu, jsou dlužník a jeho věřitelé.“[26] Smyslem účinků je zajištění majetku pro pozdější uspokojení věřitelů. Účinky lze rozdělit dle kriteria subjektů, proti kterým je majetková podstata chráněna. První skupinu účinků lze kvalifikovat dle smyslu jako zabezpečení majetku před věřiteli a druhou před samotným dlužníkem, vlastníkem.

První skupinu, tedy normy na **ochranu proti zmenšení majetkové podstaty před věřiteli**, lze nalézt v §109 odst. 1 InsZ. Jde především o způsob uplatňování pohledávek dlužníků[27], které lze uplatnit pouze přihláškou pohledávky. Zajištěné pohledávky vůči dlužníkovi se uplatňují pouze dle tohoto zákona. Výkon rozhodnutí či exekuci na majetek dlužníka nelze po zahájení insolvenčního řízení provést. Druhou skupinou účinků, tedy **ochrana majetkové podstaty proti dlužníkovi**, se týká omezení dispozic s jeho majetkem. Dle §111 InsZ, je dlužník ex lege povinen zdržet se v nakládání s majetkovou podstatou pod sankcí neúčinnosti úkonů vůči věřitelům. V případě, že je nutné zabránit změnám v rozsahu majetkové podstaty v neprospěch věřitelů, lze omezit nakládání i předběžným opatřením dle §113 InsZ na základě rozhodnutí soudu.

De lege lata je nutno souhlasit s pojetím, kdy pro ochranu majetkové podstaty je nutno omezit jak práva dlužníka, tak i věřitele. Mnohdy jsou pro cíl insolvenčního řízení, solidární

---

[25] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)k §101

[26] - Citát z příručky United Nations Commission on International Law (UNCITRAL) věnované insolvenčnímu právu in RICHTER, T. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 193

[27] - promítá se do nich zásada jednotnosti řízení, na rozdíl od ZKV kde bylo možno přihlašovat pohledávky až od momentu prohlášení konkurzu

uspokojení pohledávek věřitelů, nebezpečnější jednotliví věřitelé, kteří se nechtějí spokojit s případným nevymožením pohledávky v celé výši.

2.1.3. Koncepce pojetí účinků spojených se zahájením řízení

Jak připomíná důvodová zpráva, z hlediska účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení byla zvolena nová koncepce určení počátku účinků insolvenčního řízení. Stará koncepce, promítnutá do úpravy v ZKV dle §13 odst. 6, váže počátek účinků insolvenčního řízení až na zveřejnění rozhodnutí o konkurzu. Tento způsob „nikterak nepodporuje zveřejnění informací o tom, že probíhá konkursní či vyrovnací řízení týkající se toho kterého dlužníka a vychází z názoru (jemuž ve stávajících poměrech nelze upřít částečnou opodstatněnost), že návrhem věřitele mohou být sledovány i cíle neslučitelné s cíli a účelem řízení (může jít o návrh sledující přednostní uspokojení navrhovatelovy pohledávky dlužníkem, o návrh mající za cíl poškodit dlužníka jako soutěžitele apod.)“[28].

Nová koncepce spojuje počátek účinků insolvenčního řízení s podáním insolvenčního návrhu, resp. s vyhlášením zahájení insolvenčního řízení (viz. výše). Tento přístup „je založen na přesvědčení, že rizika spojená s neprodleným zveřejněním informace o zahájení insolvenčního řízení na základě insolvenčního návrhu věřitele, jsou vyvážena jednak postihy, s nimiž osnova pro věřitele, kteří podáním insolvenčního návrhu sledují nepoctivé cíle, počítá (§ 147), dále tím, že možnost zapojit se do řízení již ve fázi nalézání úpadku tím bude dána všem dlužníkovým věřitelům, jakož i tím, že dlužníkův majetek bude až do rozhodnutí o insolvenčním návrhu chráněn před hromadným a nekoordinovaným atakem věřitelů s vykonatelnými pohledávkami tak, aby v insolvenčním řízení posléze vydaná rozhodnutí mohla zajistit spravedlivé zacházení s pohledávkami všech dlužníkových věřitelů.“[29]

Oba přístupy mají svá úskalí, zásadní je moment jednak počátku právních důsledků a jednak problematika nepřímých hospodářských dopadů. **Právní důsledky** stará koncepce váže až na konstatování úpadku, nová již na zahájení řízení. V tomto ohledu novou koncepci hodnotím kladně, neboť tato úprava pomáhá efektivněji zajistit a chránit majetkovou podstatu a tím i větší uspokojení věřitelů. Z hlediska **nepřímých hospodářských dopadů** hraje zásadní moment zveřejnění informace. Jakákoli známka finančních problémů má zásadně negativní hospodářské důsledky. Stará koncepce nikde formálně nezveřejňuje informace o

---

[28] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)k §109

[29] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §109

zahájení řízení. Oproti tomu nová koncepce každý úkon formálně zveřejňuje ve veřejně přístupném insolvenčním rejstříku, což může mít pro dlužníky dehonestující až likvidační důsledky bez ohledu na důvodnost návrhu. Vytváří se tak prostor pro šikanózní podávání insolvenčních návrhů ze strany věřitelů. Obě pojetí, dle mého názoru, mají svá pozitiva i negativa. Je nutné vyvažovat na jedné straně otázku ochrany majetkové podstaty a na druhé straně otázku presumpce hospodářských problémů spojených se zveřejněním informace o zahájení řízení.

3. Insolvenční návrh

V předchozí kapitole byla nastíněna podstata zahájení insolvenčního řízení. Úlohu, kterou v ní zaujímá insolvenční návrh, je i vzhledem k účinkům, které vyvolá, zásadní. Pro pochopení významu insolvenčního návrhu bylo nejprve nutné důkladně rozebrat účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které jsou přímým důsledkem podání insolvenčního návrhu. Vzhledem k důsledkům, které jeho podáním vznikají, není význam jen procesněprávní, ale i hmotněprávní a ekonomický.

V následujících kapitolách si podrobně rozebereme insolvenční návrh, definujeme ho v teoretické rovině, budeme se zabývat otázkou shody vnitřní vůle a jeho projevu s ohledem na omyl, a dále rozebereme náležitosti z hlediska formy a obsahu, a konečně se budeme zabývat otázkou vadného úkonu a vyvolání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení.

3.1. Insolvenční návrh jako procesní úkon

Insolvenční návrh je procesním úkonem účastníka řízení, jehož prostřednictvím se realizují procesní práva a povinnosti. V teoretické rovině pak právní skutečností založenou vůlí. „Procesním úkonem se rozumí jeho projev vůle adresovaný soudu, který směřuje k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo jiným procesním následkům, které s takovým projevem právní předpisy spojují.“[30] Procesní úkon, vzhledem k jeho zaměření, můžeme vymezit jako “projev nebo jednání subjektů řízení, které procesní právo předvídá a upravuje a kterým přiznává účinky na vznik, další rozvíjení, změnu nebo zánik procesněprávního vztahu.“[31] Zvláštním druhem procesních úkonů je podání dle §42 OSŘ, „podáním se rozumí procesní úkon adresovaný soudu, které činí v době, kdy není v přímém styku se soudem v rámci jednání nebo jiného soudního roku.“[32]

Procesní úkony účastníka s ohledem na insolvenční návrh můžeme dělit na **bezvadné (perfektní) a vadné**, kritériem dělení bezvadných a vadných procesních úkonů je existence všech předepsaných náležitostí. „Bezvadný je procesní úkon, který má všechny předepsané

---

[30] - BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 161

[31] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 188

[32] - BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 167

náležitosti, obsahové i formální.“[33] **Formální a neformální**, rozlišovací znak je uveden v §41 odst. 1 OSŘ, který stanovuje obecné pravidlo bezformálnosti úkonů, tedy pokud zákon nestanoví pro úkon určitou formu, jsou procesní úkony neformální. **Dispoziční a prosté úkony**, dispoziční procesní úkon je úkon, kterým „účastníci řízení disponují řízením nebo jeho předmětem“[34].

Na základě výše vymezené teorie lze **definovat insolvenční návrh** jako podání, které je formálním a dispozičním procesním úkonem účastníka. Insolvenční návrh je projev vůle adresovaný soudu, kterým se zahajuje insolvenční řízení. Cíl návrhu směřuje ke konstatování úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka.

Aktivně legitimované subjekty k jeho podání jsou, dle § 97 odst. 3 InsZ, dlužník nebo věřitel, v případě hrozícího úpadku je to pouze dlužník. Zvláštním subjektem, který je dle § 368 InsZ aktivně legitimován k podání insolvenčního návrhu je orgán dozoru nebo dohledu nad činností finančních institucí.[35] Další subjekt je zahraniční insolvenční správce, který je na základě Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení oprávněn k podání insolvenčního návrhu na pobočku dlužníka v rámci Evropského společenství.[36]

Jak bylo naznačeno u definice procesního úkonu, **otázka vztahu vnitřní vůle a vůle projevené navenek** úkonu je vzhledem k oblasti procesního práva řešena z praktických důvodů ve prospěch závaznosti jeho projevu a tím pádem i vylučuje právní význam omylu. Oproti hmotnému právu je aplikována tzv. teorie projevu. V posuzování procesních úkonů má za rozhodující projev vůle, na soulad mezi projevem vůle a shodu vůle se nepřihlíží. Tedy „náležitosti vůle samotné se nezkoumají (tzv. teorie vůle zde neplatí). To znamená, že u procesního úkonu, na rozdíl od úkonu hmotněprávního, nezáleží na tom, že projev třeba neodpovídá skutečné vůli jednajícího subjektu, že byl vyvolán omylem apod.. Rozhodující je projev.“[37] „Omyl v procesním úkonu nemá na řízení právní význam. V řízení před soudem není podstatné, co účastník zamýšlel projevit nebo zda nastal rozpor mezi jeho vůlí a projevem vůle. Rozhodující je, co účastník svým procesním úkonem projevil; šlo-li o projev vůle dostatečně určitý a srozumitelný (tedy byl-li procesní úkon z tohoto hlediska perfektní) a

---

[33] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.190

[34] - SCHELLEOVÁ, I; SCHELLE, K. Civilní proces. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. s. 245

[35] - problematika úpadku finančních institucí přesahuje rámec tématu diplomové práce, a proto se této otázce věnuje minimální pozornost

[36] - insolvenční řízení s mezinárodním prvkem, taktéž přesahuje rámec diplomové práce, a proto je tento způsob zde uveden jen pro úplnost

[37] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.189

jestliže jeho účinky nastaly, nemůže dodatečné zjištění, že účastník jednal (učinil procesní úkon) v omylu, na tomto následku nic změnit.“[38]

Z hlediska **platnosti procesněprávního úkonu** nepřichází v úvahu občanskoprávní teorie neplatnosti úkonů, „nikdy nebude neplatná žaloba nebo odvolání, byť by účastník jednal v omylu. (Shodně usnesení NS ČR, v usnesení ze dne 30. 8. 1995 zn. Odon 19/95/Fa-Sp vyslovil, že skutečnost, že procesní úkon byl učiněn v omylu, nemá vliv na změnu nebo zánik procesněprávních vztahů.) “[39]

3.2. Forma insolvenčního návrhu

Jak bylo výše konstatováno, insolvenční návrh je formální procesní úkon. Obecné pravidlo bezformálnosti procesních úkonů §41 odst. 1 OSŘ je vzhledem ke speciální úpravě v §97 odst. 2 InsZ pro insolvenční návrh nepoužitelné. Z hlediska formy je insolvenční návrh formální podání, které, aby bylo perfektní, je nutné učinit v písemné formě. Na výběr jsou dvě podoby, a to v listinné podobě s úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, anebo v elektronické podobě s jejím zaručeným elektronickým podpisem. Nedodržení této formální náležitosti má za následek, že se k návrhu nepřihlíží. Obligatorním formálním znakem je ověřená legitimace osoby, která podává insolvenční návrh. Důvodem pro náročnější formu byla nutnost vyvážit účinky, které jsou důsledkem podání. Pojetí je součástí komplexu systému brzd a protiváh, instrumentem, který má zmírnit možnost zneužití insolvenčního návrhu a „eliminovat podvodné návrhy, snimiž by byly jinak spojeny účinky zahájení insolvenčního řízení.“[40] „Tento parametr je důležitý mimo jiné s ohledem na potenciální právní odpovědnost osoby, která insolvenční návrh podala.“[41] Povinnost jednoznačně identifikuje navrhovatele, a tím přispívá ke zjednodušení případné odpovědnosti za škodu podáním nedůvodného návrhu. Dle §103 InsZ je insolvenční návrh *nutné předložit s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal u insolvenčního soudu a aby každý, komu se doručuje, dostal jeden stejnopis*.

---

[38] - BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 161

[39] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.189

[40] - ZELENKA, J. Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 161

[41] - RICHTER, T. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 197

3.3. Obsahové náležitosti insolvenčního návrhu

Každý procesní úkon se posuzuje (§41 odst. 2 OSŘ) podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen. „Pokud jde o náležitosti insolvenčního návrhu, jejich úprava vychází z toho, jak tyto náležitosti podle dosavadní úpravy (založené z větší části na přiměřené aplikaci § 79 o. s. ř.) pojímala praxe.“[42] Z hlediska obsahových náležitostí insolvenčního návrhu je nutno přihlížet k obecným obsahovým náležitostem podání v §42 odst. 4 OSŘ, se speciální úpravou náležitostí pro insolvenční návrh v § 103 InsZ a dále pak se zvláštními nároky na návrh dlužnický a věřitelský.

Lze konstatovat, že obecnými náležitostmi insolvenčního návrhu jsou detailní označení identifikátorů **procesních subjektů**[43], resp. označení příslušného soudu, dlužníka a věřitelů.

Dále pak označení **rozhodujících skutečností, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek.** Všechny okolnosti musí být prokázány. Nečastějším důvodem pro odmítnutí návrhu bývá neprokázání mnohosti věřitelů. Navrhovatel „musí v návrhu uvést konkrétní údaje o dalším věřiteli (dalších věřitelích) se splatnou pohledávkou proti dlužníku.“[44]

Skutečnosti, které dosvědčují aktivní legitimaci. Aktivně legitimováni jsou dle § 97 odst. 3 InsZ dlužník nebo věřitel, v případě hrozícího úpadku je to pouze dlužník. Z hlediska věřitele je nutné osvědčit, že má proti dlužníku pohledávku určité kvality a k návrhu připojit její přihlášku (viz. níže).

Označeny důkazy, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává. Důkazy musejí být k návrhu přiloženy. „Vzhledem k závažnosti dopadů, jež může i vadný insolvenční návrh vyvolat v poměrech dlužníka nebo třetích osob, nelze v insolvenčním řízení tolerovat praxi, jež by povinnost vylíčit (jako nutné obsahové náležitosti insolvenčního návrhu) rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, předepsanou insolvenčním zákonem (v § 103 odst. 2) pokládala za splněnou jen na základě příloh insolvenčního návrhu“ [45].

---

[42] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §103

[43] - dle § 103 InsZ Fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm (sídlem) a v případě, že jde o podnikatele, též identifikačním číslem. Právnická osoba musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Je-li navrhovatelem stát, musí insolvenční návrh obsahovat označení příslušné organizační složky státu, která za stát před insolvenčním soudem vystupuje.

[44] - Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98 uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek

[45] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

A v neposlední řadě **petit návrhu**, v kterém se navrhovatel domáhá shledání úpadku nebo hrozícího úpadku.

„Stanovené náležitosti je třeba v podání uvést takovým způsobem, aby z obsahu podání jednoznačně vyplývaly, popřípadě aby bylo možné je bez jakýchkoliv pochybností z textu podání dovodit; nezáleží na tom, v jakém pořadí nebo uspořádání jsou uvedeny.“[46]

3.4. Vadný insolvenční návrh

Vadný insolvenční návrh byl již definován výše, jedná se o takový procesní úkon, který neobsahuje všechny náležitosti, jak obsahové, tak formální. Problém nastává v případě, když je podán vadný návrh, který vyvolá účinky spojené se zahájením řízení. Nastává tak situace, kdy se neprávem postihuje relativní dlužník. V případě, že je podán takový návrh splňující alespoň formální náležitosti, nastávají účinky spojené se zahájením řízení. „Je-li insolvenční návrh podán u věcně příslušného soudu a je-li opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem (§ 97 insolvenčního zákona), nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení bez zřetele k tomu, že posléze vyjde najevo, že z hlediska obsahových nedostatků jde o návrh neprojednatelný.“ [47]

Insolvenční návrh můžeme dělit dle kritéria subjektu, který jej podal, na insolvenční návrh dlužnický a věřitelský. Rozdělení se projevuje v odlišných obsahových náležitostech, s rozdílnými hmotněprávními i procesněprávními důsledky. Tomuto rozdělení, vzhledem k významu, se budeme věnovat podrobněji v následující kapitole.

3.5. Dlužnický insolvenční návrh

Dlužnický návrh je takové podání, u kterého je navrhovatel sám dlužník. Z hlediska obsahových náležitostí se jedná o speciální podání už ze své podstaty. „U dlužnického návrhu je totiž v podstatě nepochybné, že dlužník je skutečně insolventní (či že mu insolvence hrozí), a že tedy s mimořádně vysokou pravděpodobností bude rozhodnuto o jeho úpadku.“[48] Důsledky tohoto jsou zřejmé, pouze dlužník nemusí prokazovat aktivní legitimaci. Dalším

---

[46]- BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 169

[47] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

[48] - RICHTER, T. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 225

specifikem je např., že pouze dlužník může dle §97 odst. 3 InsZ podat insolvenční návrh z důvodu hrozícího úpadku.

Speciální požadavky na dlužnický insolvenční návrh obsahuje §104 InsZ. Zde jsou zakotveny požadavky na **přílohy insolvenčního návrhu dlužníka**. K návrhu dlužníka je nutno připojit seznam svého majetku, včetně svých pohledávek, s uvedením svých dlužníků a seznam svých závazků s uvedením všech svých věřitelů. K závazkům se dlužník musí blíže vyjádřit ohledně titulu existence, spornosti, dobytnosti, zajištění. Dále seznam svých zaměstnanců, pokud dlužník žádné zaměstnance nemá, je tuto skutečnost povinen uvést výslovně, a listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek. Předložené seznamy musí dlužník podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou správné a úplné, což zlepšuje důkazní pozici s ohledem na trestněprávní odpovědnost. Hrozba skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele ve smyslu § 256 odst. 1 písm. d TZ musí být dostatečným motivem pro pravdivé a úplné zpracování příloh. S ohledem na zásadu zrychlení řízení v případě, že chce dlužník řešit úpadek oddlužením, je obligatorní součástí insolvenčního návrhu návrh na povolení oddlužení, fakultativně lze v případě reorganizace přiložit i návrh na povolení reorganizace.

Motivem této zvláštní úpravy příloh insolvenčního návrhu upravených v §104 InsZ bylo především urychlení řešení hospodářské situace a usnadnění důkazní pozice. „Obsahovým náležitostem těchto listin je věnována zvláštní pozornost, a to především proto, že při poctivém přístupu dlužníka při jejich vyhotovování mohou být významným zdrojem informací ovlivňujícím rychlý a účinný postup insolvenčního soudu při řešení krizové situace dlužníka. Předložení seznamu závazků a věřitelů dlužníkem pak má význam i z hlediska pozdější fáze insolvenčního řízení, které je vyhrazeno popírání přihlášených pohledávek. Dlužníku se totiž na jedné straně ukládá, aby do uvedeného seznamu zařadil i pohledávku, jejíž uplatnění věřitelem pokládá za nedůvodné, na druhé straně je však po něm žádáno, aby se výslovně vyjádřil k tomu, které z pohledávek věřitelů zařazených na seznam popírá a proč; obdobně to platí pro právo na uspokojení ze zajištění.“[49]

[49] - Důvodová zpráva k zákonu č. 217/2009 Sb., o změně zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §104

3.5.1. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu

V obecném smyslu se odpovědností rozumí „uplatnění nepříznivých právních následků, stanovených právní normou, vůči tomu, kdo porušil právní povinnost.“[50] Institut odpovědnosti za nepodání insolvenčního návrhu je modernizovaná úprava §3 ZKV, která směřuje k aktivnímu přístupu dlužníka k řešení úpadku, nebo hrozícího úpadku. Za cíl má motivovat dlužníka k legálnímu řešení problémů spojených s úpadkem. Současné zakotvení je v §98 InsZ a násl.. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu je objektivní odpovědností za omisivní chování, nepožaduje se tedy subjektivní stránka odpovědnosti, zavinění. Základní funkcí této konstrukce je zejména motivovat dlužníka k podání (motivace) a případně uspokojit škodu, která jeho omisivním chováním vznikne (satisfakce). Prvky odpovědnosti za škodu při nesplnění povinnosti podat insolvenční návrh jsou objekt, subjekt a objektivní stránka a neexistence liberačních důvodů. V případě naplnění všech prvků odpovědnosti je osoba povinna uhradit věřiteli škodu.

Objektem odpovědnosti, tedy zájem chráněný odpovědnostní konstrukcí je včasné zahájení insolvenčního řízení. Pouze dlužník může nejlépe rekognoskovat stav úpadku a včas zahájit insolvenční řízení.

Objektivní stránkou u objektivní odpovědnosti je už pouze protiprávní stav, tedy nesplnění povinnosti v §98 InsZ[51]. Tato povinnost, podat insolvenční návrh, má nastat *bez zbytečného odkladu poté co se dlužník dozvěděl, nebo při náležité pečlivosti dozvědět měl o svém úpadku ve formě platební neschopnosti.* „Ze znění zákona tedy vyplývá, že podnikající subjekt má mít stálý přehled o svém reálném movitém a nemovitém majetku, tedy majetku v reálné hodnotě jeho likvidity, která se obvykle liší od hodnoty účetní, pohledávkách v reálné hodnotě, a reálné lhůtě jejich splatností resp. vymožitelnosti a závazcích, o kterých musí naproti tomu vždy předpokládat, že budou uhrazeny v plné výši a to i v případě, že o nich povede spor až do doby jeho vyřešení.“[52] Zúžení povinnosti pouze na formu platební neschopnosti bylo provedeno novelizací zákonem č. 217/2009 Sb., tzv. protikrizová novela

---

[50] - HARVÁNEK, J. a kolektiv. Teorie práva. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 380

[51] - zvolen byl jiný odpovědnostní systém, v ZKV byla zcela neefektivně řešena odpovědnost za porušení povinnost podat návrh kombinací trestněprávní a soukromoprávní odpovědností, jednak trestněprávní skutkovou podstatou porušení povinnosti v řízení o konkursu spočívající v úmyslném nesplnění zákonné povinnosti podat návrh na prohlášení konkursu dle §126 odst. 2 TZ ve znění k 31.12.2007. V soukromoprávní rovině byla odpovědnost založena §3 odst. 2 ZKV, hlavním nedostatkem byla špatně vyčíslitelná vzniklá škoda.

[52] - Rod, Jiří, Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu a způsobenou škodu dle insolvenčního zákona – pokračování , Daně a finance číslo 4/2008

insolvenčního zákona, a vylučuje tak odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu v případě předlužení. Důvodem pro novelizaci byla snaha vyloučit odpovědnost pro předlužení v případě, který je pro management těžko rozpoznatelný. Úpadek ve formě předlužení dle § 3 InsZ je situace relativní. Kritérium hodnoty majetku je pro management těžko rozpoznatelný, neboť se jeho cena odvíjí od času, v kterém je na ni pohlíženo. A z toho důvodu by nebylo účelné subjekt zatěžovat odpovědností. „Tento krok zjemní přísně nastavené podmínky pro povinnost dlužníka zahájit insolvenční řízení. Zabrání se tak tomu, aby do insolvenčních procesů zbytečně nevstupovaly subjekty, jejichž majetková situace technicky odpovídá definici předlužení v insolvenčním zákoně (§ 3 odst. 3), které však provozem svého podniku generují dostatečný "cash flow" (peněžní tok), dovolující jim překonat krizové stavy jinými způsoby."[53]

Dlužník, který je právnickou osobou v likvidaci, je povinen podat insolvenční návrh také bez zbytečného odkladu poté, co se likvidátor dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku ve formě předlužení. Výše zmíněná novela přistoupila na obdobné řešení i v případě likvidace společnosti, která naopak povinnost podat insolvenční návrh omezila pouze na úpadek ve formě předlužení. Vyloučila tedy odpovědnost za škodu vyvolanou nepodáním insolvenčního návrhu z důvodu úpadku ve formě platební neschopnosti. „Právnická osoba v likvidaci se v mnoha případech dostává do situace, kdy je insolventní ve smyslu definice uvedené v insolvenčním zákoně, přestože jinak je schopna všechny své závazky v rámci likvidace uhradit v plném rozsahu."[54] Z tohoto důvodu by nebylo účelné zatěžovat tuto situaci povinností podat insolvenční návrh. *Povinnost podat insolvenční návrh má dlužník i tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce podle zvláštního právního předpisu proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku; to neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik.*

Z pohledu rychlosti řízení je podstatný tlak na profesionalitu a důkladnost při vypracování návrhu. Z hlediska povinnosti podat insolvenční návrh tato povinnost není splněna, *bylo-li řízení o insolvenčním návrhu vinou navrhovatele zastaveno nebo byl-li jeho insolvenční návrh odmítnut.*

---

[53] - Důvodová zpráva k zákonu č. 217/2009 Sb., o změně zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §98

[54] - KOZÁK, J. Průvodce dlužníka insolvenčním řízením. Právní fórum. 2008, roč. 5, č.1, s.17-38. ISSN 1214-7966 str.20

Z hlediska subjektů se povinnost podat insolvenční návrh vztahuje, dle §98 InsZ, pouze na dlužníka právnickou osobu a fyzickou osobu, které podniká[55]. U těchto subjektů je vzhledem k profesionálnímu charakteru vztahu zvýšen nárok na rekognoskaci úpadku. §98 odst. 2 InsZ ukládá tuto povinnost i zákonným zástupcům dlužníka a jeho statutárním orgánům a v případě likvidace taktéž likvidátorům. *Je-li těchto osob více a jsou-li oprávněny jednat jménem dlužníka samostatně, má tuto povinnost každá z nich. Insolvenční návrh podávají jménem dlužníka.* Obecně lze konstatovat, že tato povinnost se vztahuje na všechny právnické osoby mimo subjektů obsažených v §6 InsZ[56]. Jedná se tedy zejména o subjekty práva soukromého[57]. V kontextu insolvenčního práva to budou především subjekty obchodního práva[58]. V případě porušení této povinnosti budou tyto osoby u jednotlivé formy odpovídat solidárně. Odpovědnost v těchto případech vychází z pojetí povinnosti statutárního orgánu starat se o záležitosti obchodní společnosti jako řádný hospodář, a tedy i v případě nastalého úpadku ve formě platební neschopnosti podat insolvenční návrh.

Myslím si, že de lege lata odpovědnost nebude mít zásadní motivující efekt u fyzických osob podnikatelů a dále pak u odpovědných osob osobních právnických subjektů, které ručí za závazky celým svým majetkem. Tyto osoby jsou již v pozici ručitele a jejich majetek je již z jejich podstaty postižen břemenem závazku, tedy i následné uhrazení škody vzniklé v důsledku odpovědnosti je velmi nepravděpodobné. Naproti tomu u kapitálových právnických osob se tento institut, dle mého názoru, stává zásadním motivačním faktorem. Podstatným znakem kapitálových právnických osob je oddělenost majetku majitelů, potažmo statutárních orgánů a právnické osoby. Dogma kapitálových společností má dva horizonty, za prvé v alokaci rizika spojeného s podnikatelskou činností a za druhé v případě předlužení či

---

[55] - argumentum a contrario se tato povinnost nevztahuje na nepodnikající fyzickou osobu

[56] - §6 InsZ obsahuje taxativní výčet výjimek z působnosti, subjekty na které se InsZ nevztahuje jsou stát, územní samosprávný celek, Česká národní banka, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, Fond pojištění vkladů, Garanční fond obchodníků s cennými papíry, veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení, veřejná vysoká škola, právnická osoba, které stát nebo vyšší územní samosprávný celek před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil, finanční instituce, po dobu, po kterou je nositelem licence nebo povolení podle zvláštních právních předpisů, upravujících její činnost, zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního právního předpisu, po dobu, po kterou je nositelem povolení k provádění veřejného zdravotního pojištění, politickou stranu nebo politické hnutí v době vyhlášených voleb podle zvláštního právního předpisu.

[57] - není pochyb o tom, že subjekty nejvíce postiženy budou obchodní společnosti, je ale třeba neopomínat i jiné právnické osoby zřízené zvláštními zákon (např. církve a náboženské společnosti zřízené dle z. č. 3/2002 Sb.)

[58] - tedy veřejná obchodní společnost, kde dle §85 ObchZ jednají všichni společníci, u komanditní společnosti dle §97 odst. 1 ObchZ jednají všichni komplementáři, u společnosti s ručením omezeným dle §133 odst. 1 ObchZ jedná každý z jednatelů, u akciové společnosti dle §191 odst. 1 ObchZ jedná každý z členů představenstva, a u družstva dle §243 odst.1 ObchZ představenstvo

platební neschopnosti velice malá míra uspokojení věřitelů. Institut odpovědnosti statutárního orgánu kapitálových právnických osob za nepodání insolvenčního návrhu v komplexu konstrukce právnických osob tvoří reálnou možnost případných věřitelů k uspokojení svých pohledávek.

Neexistence liberačních důvodů, obsažených v §99 odst. 3 InsZ, kterými jsou jednak skutečnost, že nepodání návrhu nemělo *žádný vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení při porušení povinnosti podat insolvenční návrh*, anebo že *dlužník tuto povinnost nesplnil vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat*. Důkazní břemeno k prokázání těchto skutečností leží na bedrech osoby odpovědné. „Zákonná konstrukce je ale vytvořena tak, že podat důkaz zprošťující odpovědnosti povinnou osobu je podstatně těžší, než prokázat výši škody, ke které lze dojít jednoduchým matematickým výpočtem.“[59]

V případě, že byla porušena povinnost dle §98 InsZ a daná osoba je odpovědná, stanovuje zákon následek v §99 InsZ, dlužník odpovídá za škodu nebo jinou újmu, která tímto vznikla věřiteli. Způsob vypočtení **škody** je vyjádřen v §99 odst. 2 InsZ. Škoda spočívá v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel. Odpovědná osoba odpovídá dále i za jinou újmu, např. za ušlý zisk.

Tento způsob výpočtu škody je zásadní změnou oproti úpravě v ZKV, de lege lata umožňuje nepochybné vyčíslení škody. Důsledky však pro fyzické osoby, které podnikají a osoby odpovědné za jednání osobních právnických společností mají destruktivní potenciál spočívající v případném druhém kole předlužení. Jak jsem již výše zmínil, neshledávám tuto úpravu u osobních obchodních společností motivující a satisfakční, a tedy splňující základní funkci této odpovědnosti. Proto bych de lege ferenda z důvodu neúčelnosti považoval za rozumné omezit odpovědnost na statutární orgány kapitálových právnických osob.

Soud má pravomoc na návrh věřitele, jestliže je zřejmé, že věřiteli vznikla škoda nepodáním insolvenčního návrhu, nařídit **předběžné opatření o náhradě škody** dle §100 InsZ, jejímž obsahem bude povinnost osoby složit do úschovy u soudu přiměřenou peněžitou částku kryjící podstatnou část předpokládané škody. Tento institut je preventivní zajišťovací prostředek majetku přímo spojený s následnou žalobou na náhradu škody.

---

[59] - ROD, J. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu a způsobenou škodu dle insolvenčního zákona. Daně a finance. 2008, č.4, s. 22 ISSN 1801-6006

Vzhledem k finanční ztrátě, která v důsledku nezaplacení pohledávky věřiteli vznikne, je věřitelem tato možnost reálným prostředkem satisfakce na osobách k tomu odpovědných. Proto si myslím, že tento institut bude hojně užívaným řešením. **Případný způsob procesního postupu** se nerealizuje jako incidenční spor, daný nárok je individuálním nárokem věřitele, a proto je třeba podat žalobu na náhradu škody nebo jiné újmy u příslušného obecného soudu[60], který po ukončení insolvenčního řízení rozhodne. Rozhodnutí o odpovědnosti bude moci být učiněno až po skončení insolvenčního řízení, právě z důvodu vyčíslení škody, která je závislá na výsledku insolvenčního řízení.

Uvedená úprava zasahuje na „nejcitlivějším místě, tedy určitým majetkovým postihem těchto samotných osob na straně jedné, a na druhé straně dává věřiteli možnost se na výše uvedených osobách uspokojit se svou pohledávkou, z tohoto pohledu se jeví účinnější. Půjde zejména o případy statutárních orgánů právnických osob, resp. jejich likvidátorů, a to tehdy, když majetek právnické osoby nebude ani zdaleka postačovat k uspokojení věřitelských nároků. Jinými slovy a naprosto otevřeně řečeno, když statutární orgány zavedly právnickou osobu do tak hlubokého úpadku, že již dříve musely, či měly, vědět v jakém stavu se nachází, resp. likvidátor právnické osoby za takovéhoto stavu prováděl její likvidaci, a nesplnily svou zákonnou povinnost podáním insolvenčního návrhu - ať uhradí způsobené škody věřitelům takovéto právnické osoby ze svého vlastního majetku.“[61]

Konstrukce odpovědnosti, jak je koncipována v §98 InsZ a násl., de lege lata je na jedné straně přínosem pro věřitele, kteří budou mít legální prostředek k satisfakci. Na druhé straně by mohla mít úprava demotivující vliv pro dlužníka. Ekonomické vztahy jsou charakteristické vlastní dynamikou, často je to balancování na hraně mezi červenými a černými čísly. Mnoho subjektů má tendenci problémy s tím spojené před sebou „tlačit“ a odkládat i za cenu faktické insolvence a předluženosti, což může být pouze dočasným stavem. Tato úprava i v kontextu nelikvidačních forem řešení úpadku motivuje subjekt ke kapitulaci vlastních sil a podrobení se do rukou insolvenčního řízení. De lege ferenda bych viděl možnost zmírnění tvrdosti úpravy této odpovědnosti v moderačním právu soudu, která by lépe zohlednila jedinečnost každého případu při určení výše náhrady škody.

---

[60] - věcně příslušný je okresní soud

[61] - ROD, J. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu a způsobenou škodu dle insolvenčního zákona. Daně a finance. 2008, č.4, s. 22 ISSN 1801-6006

3.6. Věřitelský insolvenční návrh

Ze své podstaty vykazuje věřitelský insolvenční návrh jistá specifika. Jedná se především o náležitosti takového podání a v neposlední řadě taky o motivaci k podání. Speciální požadavky na obsahové **náležitosti věřitelského insolvenčního návrhu** jsou zakotveny v §103 InsZ. V návrhu musí věřitel uvést tvrzení o rozhodujících skutečnostech, které prokazují aktivní legitimaci. Dle §97 odst. 3 InsZ jsou oprávněni insolvenční návrh podat dlužník a věřitel. Věřitel musí tedy tvrdit, že má vůči dlužníkovi pohledávku. Tvrzení aktivní legitimace je věřitel povinen osvědčit, dle §105 InsZ musí doložit pohledávku určité kvality a k návrhu připojit její přihlášku.

Minimální požadavek na **kvalitu pohledávky** je dán ex lege její splatností. Zákon obsahuje tvrdší podmínky pro úpadek ve formě platební neschopnosti, který je 30 dní po lhůtě splatnosti. Další podmínky lze dovodit z aplikační praxe. Z hlediska důkazního břemene je nutné pohledávku dostatečně důkazně podpořit. „V rámci insolvenčního řízení musí navrhující věřitel prokázat jednoznačně svoji splatnou pohledávku, která sice nemusí být vykonatelná, ale u které soud již v rámci jednoho jednání zjistí takovouto pohledávku jako oprávněnou vůči dlužníkovi na základě předložených důkazních materiálů.“[62] „Za doloženou lze mít takovou splatnou pohledávku, o které není z věřitelem předložených listin jakýchkoliv pochyb. Je proto třeba, aby věřitel jako insolvenční navrhovatel připojil ke svému návrhu veškeré listiny, z nichž lze spolehlivě učinit závěr o existenci jeho splatné pohledávky.“[63] V této souvislosti je třeba konstatovat, že výše pohledávky není relevantní. Za relevantní pohledávku je nutné brát i pohledávku zanedbatelné výše, ba co i výše, která není ještě přesně zjistitelná. „Přesná výše pohledávky totiž není v tomto okamžiku významná (podstatnou se tato okolnost stává teprve v procesu přezkoumání přihlášených pohledávek, tedy až po prohlášení konkursu); rozhodující je, že dlužník není schopen plnit splatný závazek svému věřiteli ani v rozsahu, který uznává.“[64] Dalším důležitým požadavkem na pohledávku je absence sporu, „posuzování oprávněnosti pohledávek přihlášených věřitelů je nad rámec insolvenčního řízení a příčí se účelu insolvenčního zákona, který má řešit úpadek a uspořádání majetkových vztahů k osobám, dotčených dlužníkovým úpadkem, přičemž se má

---

[62] - Usnesení Krajského soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. KSPH 38 INS 4935/2008-A-37

[63] - ZELENKA, J. Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 177

[64] - Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 17. 06. 1998, sp. zn. CPJN 19/1998

postupovat v zájmu zásady rychlého a hospodárného řízení.“[65] Tato otázka blíže souvisí s problematikou šikanozních insolvenčních návrhů (viz. kap. 3.6.1). Nutno tedy konstatovat, že přihlášená pohledávka nesmí být sporná, musí být splatná, v případě platební neschopnosti minimálně 30 dní po splatnosti, přičemž nezáleží na výši pohledávky a tato pohledávka musí být spolehlivě prokázána důkazními prostředky.

Povinnost připojit k návrhu i **přihlášku pohledávky**[66] je jedním z prvků, který má za cíl mimo jiné zrychlit řízení. Tato povinnost je taktéž výrazem motivace věřitele, „jako povinnost věřitele je uvedený požadavek formulován proto, že v insolvenčním řízení uplatňují věřitelé pohledávky právě přihláškou a věřitel, který podá insolvenční návrh, aniž se domáhá (přihláškou) uspokojení své pohledávky, ve skutečnosti osvědčuje, že nemá ekonomický zájem na řízení.“[67] Přihláška musí splňovat požadavek formulářové podoby. „Jestliže věřitel jako insolvenční navrhovatel ani přes řádnou výzvu insolvenčního soudu nedoplní insolvenční návrh o řádnou přihlášku své pohledávky v zákonem předepsané formulářové podobě (§ 176 zákona č. 182/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů a § 21 a § 22 vyhlášky č. 311/2007 Sb.), insolvenční soud odmítne insolvenční návrh podle § 128 odst. 2 uvedeného zákona.“[68] Na druhé straně ale vzniká výkladová otázka, jak upozorňuje Richter (2008) „zda zákonodárce tím, že ukládá navrhujícímu věřiteli povinnost přiložit k insolvenčnímu návrhu přihlášku jeho pohledávky, zároveň brání v podání insolvenčního návrhu určitému typu věřitelů – tedy těm věřitelům, jejichž pohledávky se v insolvenčním řízení přihláškou vůbec neuplatňují.“[69] Ze sémantického výkladu textu, §105 InsZ, vyplývá povinnost navrhovatele připojit k návrhu přihlášku splatné pohledávky. Z toho plyne, že toto ustanovení vyřazuje z možnosti podat insolvenční návrh věřitele, které své pohledávky neuplatňují přihláškou. Jedná se o pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň[70], které se uplatňují jinak než přihláškou postupem dle §203 InsZ.

De lege lata by tedy nemělo být možné[71], aby perfektní insolvenční návrh podal např. zaměstnanec dlužníka, což zajisté není smyslem úpravy[72]. Tato úprava je, dle mého názoru,

---

[65] - Usnesení Krajského soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. KSPH 38 INS 4935/2008-A-37

[66] - náležitosti přihlášky obsahuje §174 InsZ

[67] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §104

[68] - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 2008, sp. zn. KSUL 43 INS 384/2008, 1 VSPH 7/2008-A

[69] - RICHTER, T. Insolvenční právo. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 200

[70] - výčet těchto pohledávek nalezneme v §169 InsZ

[71] - soudní aplikační praxe se zatím k této problematice nevyjádřila, nicméně věřitelské insolvenční návrhy podané např. zaměstnanci obecně přijímá

[72] - důvodová zpráva se o této problematice nezmiňuje, a lze se tedy domnívat, že jde o nezamýšlenou chybu zákonodárce

v rozporu se zásadou insolvenčního řízení uvedenou v §5 písm. a InsZ, který stanovuje, že insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen. Jak uvádí důvodová zpráva (viz. výše), smyslem povinnosti připojit k návrhu i přihlášku pohledávky je mimo jiné oddělit dlužníky s ekonomickým zájmem na insolvenčním řízení a bez něho. I subjekty, které uplatňují své pohledávky jinak než přihláškou, mají samozřejmě taktéž ekonomický zájem na zahájení insolvenčního řízení, a proto není spravedlivé, ba co v rozporu se zásadami insolvenčního řízení, tyto subjekty z oprávnění podat insolvenční návrh vyřadit. Toto diskriminující omezení (insolvenční návrh věřitele lze podat pouze v případě, že daná pohledávka se uplatňuje přihláškou) by bylo vhodné de lege ferenda vyjasnit právě s ohledem na pohledávky, které se uplatňují jinak než přihláškou.

3.6.1. Insolvenční šikana

Šikanózním chováním se v právnické terminologii rozumí „výkon práva, jehož jediným účelem je způsobení škody jinému, tedy vlastně zneužití práva.“[73] V kontextu insolvenčního řízení se jedná především o podání insolvenčního návrhu, jehož smyslem není prohlášení úpadku dlužníka, ale poškození dlužníka. Cílem takovéhoto jednání je obvykle snaha vyhnout se nalézacímu řízení.

V tomto smyslu je třeba rozlišovat obsah šikanózního jednání v kontextu ZKV a InsZ. Úprava v ZKV, ve smyslu mezery v právní úpravě, umožňovala šikanózní chování ve skutku převedení pohledávky cesí na třetí osobu. Tímto postupem bylo dosaženo umělého stavu mnohosti věřitelů a tím pádem zdánlivé naplnění skutkové podstaty úpadku. Touto situací se zabývaly soudy, které suplovaly vůli zákonodárce výkladem, a takové návrhy zamítaly. „K zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu … by mohlo dojít jen tehdy, měl-li by konkursní soud za prokázané, že k postoupení pohledávky došlo výlučně z tohoto důvodu, aby bylo možno podat návrh na prohlášení konkursu, a že smyslem takového kroku byla šikana dlužníka nebo snaha věřitele vyhnout se nalézacímu řízení o "dokládané pohledávce", to jest řešit s dlužníkem spor o právo v konkursním řízení, kde pro něj ovšem v jeho první fázi není místa.“[74] Tomuto jednání bylo zabráněno úpravou v §143 odst. 2 InsZ, který stanovil, že insolvenční soud zamítne věřitelský návrh, který nesplňuje podmínku mnohosti věřitelů, a negativně definuje další osobu jako *osobu, na kterou byla převedena některá z pohledávek*

---

[73] - MADAR, Z. a kolektiv. Slovník českého práva. II. díl, P-Z. 3. vyd. Praha Linde Praha - Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2002. s. 1452

[74] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 07. 2000, sp. zn. 31 Cdo 1302/2000

insolvenčního navrhovatele proti dlužníku nebo její část v době 6 měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení.

Nově se objevuje jiný jev, **zneužívání účinků insolvenčního řízení spojených se zahájením insolvenčního řízení jako prostředek nátlaku k uhrazení sporného dluhu**. Prostor pro šikanózní chování věřitelů je dán důsledky nové koncepce pojetí insolvenčního řízení a to v souvislosti s nepřímými dopady hospodářskými (viz. kap. 2.1.3). Využívá se institutu věřitelského insolvenčního návrhu, který vzhledem k nové koncepci účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení poskytuje věřiteli možnost účinného nátlaku na relativního dlužníka. Na rozdíl od ZKV, kdy byl návrh na prohlášení konkursu pouhým podnětem k zahájení řízení, InsZ s ohledem na novou koncepci účinků nabíjí podání insolvenčního návrhu značným potenciálem právního spekulativismu. Insolvenční návrh je podán na subjekt, který je relativní dlužník[75] a zdánlivě naplňuje skutkovou podstatu úpadku ve formě platební neschopnosti. Tento subjekt není v hospodářské situaci, která by mu neumožňovala zaplatit dluh. Tedy nesplňuje materiální stránku podmínky úpadku, že není schopen své závazky plnit, subjekt pouze nechce zaplatit sporný dluh. Navrhovatel spoléhá na negativní vliv zveřejnění této informace, která může být v konkurenčním tržním prostředí pro obchodní společnost destruktivní. Relativní dlužník s ohledem na záchranu dobré pověsti raději zaplatí spornou pohledávku. Po zaplacení daného dluhu následuje zpětvzetí návrhu navrhovatelem a zastavení insolvenčního řízení.[76]

Je třeba podotknout, že výše zmíněným postupem obchází nalézací a vykonávací řízení dle OSŘ. „Insolvenční řízení v žádném případě nemůže nahrazovat nalézací řízení.“[77] Zneužívá se tak insolvenčního řízení jako velice levné a rychlé legální formy nátlaku a způsobu, jak vymoci sporný dluh.

Procesní postup obrany je nastíněn v §147 InsZ, který přiznává nárok na náhradu škody proti navrhovateli (viz. kap. 6.3), jestliže bylo řízení zastaveno nebo jestliže byl návrh odmítnut. Tento institut je nejdůležitější konstrukcí obrany proti zneužití insolvenčního návrhu, má však své nedostatky na které níže upozorňuji.

Při hodnocení úpravy de lege lata je nutné nejprve konstatovat, že v tržním prostředí obchodně právních vztahů je patologické chování do jisté míry přirozené. Role zákonodárce

---

[75] - rozuměj subjekt, který má sporný dluh

[76] - tato praxe lze především pozorovat v oblasti stavebnictví, kde se z podstaty věci objevuje mnoho sporných peněžitých pohledávek a jednak se obchodní společnosti často dostávají do prodlení (např. kauza insolvenčních dlužníků STRABAG a.s, OHL ŽS a.s., HOCHTIEF CZ a.s.)

[77] - Usnesení Krajského soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. KSPH 38 INS 4935/2008-A-37

by neměla a priori zaujímat pozici „hasiče požáru“ a měla by v zákonné úpravě společenských vztahů vycházet z preventivního pojetí a předcházet škodě, tedy primárně konstruovat regulaci vztahů s minimální možností uplatnění patologického jednání a teprve sekundárně konstruovat právní odpovědnost. V současné právní úpravě se za velmi snadně splnitelných podmínek zahajuje insolvenční řízení se všemi výše popsanými účinky, to má za následek vytvoření ideálních podmínek pro právní spekulativismus a zneužívání věřitelského insolvenčního návrhu.

De lege ferenda je možno uvažovat o zpřísnění podmínek náležitostí takového návrhu. Inspiraci lze najít ve slovenské úpravě úpadkového práva, §11 odst. 3 Zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, oproti české úpravě zpřísňuje náležitosti věřitelského návrhu tím, že mimo jiné požaduje z hlediska kvality pohledávky podmínku *vykonateľných alebo písomne uznaných peňažných pohľadávok aspoň dvoch veriteľov, napriek tomu, že bol veriteľmi týchto pohľadávok písomne vyzvaný na ich zaplatenie.* Slovenská úprava tedy vyžaduje podmínku vykonatelnosti nebo písemného uznání pohledávek a písemné výzvy k zaplacení. Vylučuje tak zahájení konkurzního řízení na základě sporných pohledávek, a tím by i jednoznačně řešila problém související s českou úpravou. Nutno podotknout, že žádná úprava zcela nevyloučí patologickou aplikaci práva. Je nutné nalezení určité střední cesty, která by vyvážila na jedné straně stojící efektivní insolvenční řízení schopné plnit jeho funkce, se kterým souvisí i minimalizace podmínek jeho aplikace, a na druhé straně přílišnou ochranu subjektům v souvislosti se zneužitím právních institutů.

4. Postup soudu před rozhodnutím o insolvenčním návrhu

„Postup soudu se liší podle toho, zda rozhoduje meritorně nebo nikoli.“[78] Každé civilní soudní řízení, ve kterém má být meritorně rozhodnuto, musí splňovat obecné podmínky řízení. Aby bylo o insolvenčním návrhu meritorně rozhodnuto, musí být insolvenčním soudem projednán. Pro projednání musí řízení splňovat procesní podmínky řízení. V případě, že nesplňuje procesní podmínky, bude o návrhu rozhodnuto negativně nemeritorně.

4.1. Procesní podmínky insolvenčního řízení

Procesní podmínky lze definovat jako „podmínky určené občanským právem procesním, bez jejich existence nemůže dojít k rozhodnutí ve věci samé.“[79] Nemají vliv na zahájení řízení, vztahují se pouze k průběhu a rozhodnutí merita věci. Přihlíží se k nim ex oficio, z úřední povinnosti, a zkoumají se od začátku řízení po celou dobu procesu. Obecnými procesními podmínkami jsou pravomoc a příslušnost soudu rozhodovat v dané věci, způsobilost účastníka být subjektem řízení a v tomto řízení taky jednat, neexistence překážky věci zahájené (litispendence) a překážky věci rozhodnuté (res iudicata), řízení musí být dále náležitě zahájené a konečně musí být zaplacen soudní poplatek. Procesní podmínky insolvenčního řízení jsou v jistém ohledu, vzhledem ke vztahu k OSŘ, speciální. Nicméně především zde se projevuje vztah obecného procesněprávního předpisu ke speciálnímu. I zde je tedy nutné přihlédnout k provázanosti a systematice civilního řízení. Procesní podmínky insolvenčního řízení lze charakterizovat jako podmínky, které jsou předpokladem k projednání insolvenčního návrhu a vydání meritorního rozhodnutí, resp. rozhodnutí zda se shledává úpadek dlužníka.

Na straně soudu se jedná o pravomoc a příslušnost věcnou, funkční a místní. Pro určení příslušnosti soudu pro insolvenční řízení se použije na základě §7 odst. 2 InsZ pravidel OSŘ. V prvním stupni o rozhodování ve věcech insolvenčního řízení je dle §9 odst. 4 OSŘ věcně příslušný Krajský soud, místní příslušnost se určuje dle obecných pravidel v §84 OSŘ a násl.. Příslušný insolvenční soud je tedy krajský soud, v jehož obvodu má dlužník sídlo resp. v případě fyzické osoby bydliště.

---

[78] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.642

[79] - BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006 s. 215

Na straně účastníků řízení se jedná o dva prvky vztahující se k subjektu. Jednak o procesní subjektivitu, tedy způsobilost být účastníkem řízení, kterou upravuje § 19 OSŘ. *Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti.* A jednak o procesní způsobilost, tedy způsobilost vlastními procesně právními úkony vyvolávat procesněprávní účinky. Procesní způsobilost je stanovena § 20 OSŘ. *Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti.* Lze tedy konstatovat, že subjektivita účastníka řízení se shoduje se subjektivitou v hmotněprávním pojetí. Procesní způsobilost lze vykonávat samostatně, nebo prostřednictvím zástupce.

„Dalšími dvěmi procesními podmínkami jsou podmínky vztahující se k právnímu principu ne bis in idem (ne dvakrát o tomtéž).“ [80] V prvé řádě se jedná o překážku věci zahájené, **litispendence**, která znamená, že projednání a rozhodnutí není možné v případě, kdy je již v téže věci zahájené řízení. Kritériem pro určení téže věci je shodnost prvků v nároku, předmětu sporu a subjektu dlužníka. K otázce litispendence stanovuje speciálně oproti obecné úpravě v OSŘ §107 InsZ, že *další insolvenční návrh podaný na majetek dlužníka dříve než insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, se považuje za přistoupení k řízení.* Osoba, která jej podala, se považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele, pro kterého platí stav řízení v době jeho přistoupení.

Další podmínkou je neexistence překážky věci rozhodnuté, **res iudicata**, která vyjadřuje pravidlo, že není možné projednání a rozhodnutí ve stejné věci, která již byla soudem rozhodnuta. O stejnou věc se jedná v případě, že v novém řízení je shoda v předmětu řízení, osob řízení a jde-li v řízení o tentýž stav. V případě positivního rozhodnutí o insolvenčním návrhu se dle §107 odst. 4 InsZ nepřihlíží. Navrhovatel se tak dostává do stejné pozice jako ostatní dlužníci a musí následně postupovat přihláškou své pohledávky.

Mezi další procesní podmínky bývá někdy zařazována podmínka **náležitého zahájení řízení,** zde se jedná zejména o způsob zahájení insolvenčního řízení (viz kap. 2) a otázku kvality insolvenčního návrhu (viz kap. 3).

Dále je pak procesní podmínkou **zaplacení soudního poplatku.** Insolvenční řízení je však dle §11 odst. 1 písm. j zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích osvobozeno od soudních poplatků. Soud má však pravomoc fakultativně uložit navrhovateli dle §108 InsZ, aby zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení až do výše 50 000 Kč.

---

[80] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.239

V případě, že jsou splněny procesní podmínky, soud přistoupí k projednání insolvenčního návrhu, jehož výsledkem je meritorní rozhodnutí soudu.

4.2. Projednání insolvenčního návrhu

Projednáním insolvenčního návrhu označujeme fázi insolvenčního řízení, která předchází meritornímu rozhodnutí o insolvenčním návrhu. Cílem této fáze je zjistit skutkový stav prostřednictvím projednání rozhodujících skutečností insolvenčního návrhu. Tato fáze následuje v případě, že zahájené insolvenční řízení splňuje procesní podmínky řízení, a je předpokladem k vydání meritorního rozhodnutí. Projednání insolvenčního návrhu upravuje Díl 5. InsZ.

§ 131 InsZ stanoví, že všechny rozhodné skutečnosti musí být v rámci projednávání osvědčeny. „Tento pojem je nutno chápat v souladu s teorií práva jako slabší formu zjištění, resp. „prokazování" skutkového stavu. Tam, kde je třeba mít určité skutečnosti či tvrzení pouze osvědčeny, není nezbytné provádět dokazování v plném rozsahu a zákonem předepsaným způsobem, když ani provedení některých důkazních prostředků nelze vyloučit, zejména je-li to vhodné a účelné. Pojem osvědčit tedy neznamená prokázat pravdivost skutkových tvrzení, ale jen jejich pravděpodobnost, resp. věrohodnost."[81] Projevem zásady vyhledávací je pravidlo obsažené v §86 InsZ, kdy soud má povinnost pro osvědčení dlužníkova úpadku vyhledat i jiné důkazy, než byly účastníky navrhovány.

Projednání insolvenčního návrhu má z podstaty věci jiný průběh u návrhu dlužníka a návrhu věřitele.

4.2.1. Projednání insolvenčního návrhu dlužníka

Jak již bylo výše konstatováno, u dlužníka není více méně pochyb, že se nalézá v úpadku. Tato základní teze se promítá i do úpravy projednání jeho návrhu. §132 odst. 1 InsZ obsahuje postup projednávání dlužnického insolvenčního návrhu, kde ke zjištění dlužníkova úpadku postačuje pouze osvědčení údajů v insolvenčním návrhu a jeho přílohách. Zákon tedy konstruuje **vyvratitelnou domněnku úpadku dlužníka**. „Jinými slovy, je-li dlužníkův insolvenční návrh perfektní, srozumitelný a určitý a je-li současně ve shodě

---

[81] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 333

s připojenými přílohami, poskytují takové podklady samy o sobě dostatečný základ pro rozhodnutí o úpadku dlužníka."[82]

K vyvrácení domněnky úpadku dlužníka dojde ve dvou případech popsaných §132 odst. 3 InsZ. Jedná se o případ nových skutečností, které vyjdou najevo v průběhu insolvenčního řízení, a ty jsou pak v rozporu s obsahem insolvenčního návrhu nebo jeho příloh. A dále o situaci nejednotného postupu statutárních orgánů, nebo zákonných zástupců dlužníka oprávněných jednat samostatně. Skutečnost, že není insolvenční návrh podepsán všemi statutárními osobami dlužníka, dle §132 InsZ odst. 2, je „pro insolvenční soud určitý signál o tom, že mezi těmito osobami může existovat nejednotnost v názoru na podání předmětného návrhu."[83] Podaný dlužnický návrh se může stát vyústěním boje uvnitř dlužníka, a proto zákonodárce požaduje, aby soud vydal rozhodnutí o úpadku až poté, co se nepodepsaná osoba k insolvenčnímu návrhu vyjádří nebo poté, co jí uplyne lhůta k vyjádření. V případě, že se tato osoba vyjádří negativně, nastává situace vyvrácení domněnky úpadku dlužníka. Soud v případě, že je vyvrácena domněnka úpadku, postupuje v souladu s pravidly pro spor o úpadku (viz níže.) Tato úprava de lege lata vede ke zrychlení řízení při zachování dostatečné ochrany subjektů, kteří by mohly být dlužnickým návrhem poškozeni.

Závěry z posouzení rozhodných skutečností jsou pak podkladem pro meritorní rozhodnutí o insolvenčním návrhu dlužníka. „Pro meritorní rozhodnutí … musí být rozhodující skutečnosti osvědčeny nebo dokázány. V případě dlužnického návrhu postačí, jsou-li rozhodující skutečnosti osvědčeny návrhem a jeho přílohami." [84]

4.2.2. Projednání insolvenčního návrhu věřitele

Rozdílná situace nastává v případě, že soud projednává věřitelský insolvenční návrh. V případě, že procesní situace, kdy je návrh podán věřitelem a nikoli dlužníkem, který má k tomu ze zákona povinnost, je výsledkem rozdílných názorů na skutkový stav spor o úpadek. V takovém případě se zásadně nařizuje jednání, nastupuje tedy fáze sporu o úpadek. Existují dvě výjimky. Jednak dle §133 odst. 1 písm. a InsZ, kdy návrhu nikdo neodporuje a neexistuje tedy opačný názor. A jednak dle §133 odst. 1 písm. b InsZ, kdy se účastníci vzdali práva na projednání návrhu, a tento návrh lze projednat jen z předložených listinných důkazních

---

[82] - ZELENKA, J. Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 224

[83] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 334

[84] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.642

materiálů. „V případě věřitelského návrhu je zásadně třeba nařídit jednání, během něhož se provede dokazování ohledně sporných skutečností o tom, zda je dlužník v úpadku, od jednání a dokazování lze však upustit, jestliže dlužník neodporoval návrhu anebo jestliže listinné důkazy jsou jednoznačné.“[85]

4.2.3. Spor o úpadek

Jak již napovídá název kapitoly, sporem o úpadek nazýváme část projednávání insolvenčního návrhu, který je charakteristický kontradiktorností. Spor o úpadek nastává ve dvou situacích a to jednak zásadně v případě projednávání věřitelského insolvenčního návrhu a jednak v případě vyvrácení domněnky úpadku u dlužnického insolvenčního návrhu. Právní úprava je obsažena v § 133 odst. 2 InsZ. Jednání se nařizuje tehdy, závisí-li rozhodnutí soudu na zjištěných sporných skutečnostech o tom, zda dlužník je v úpadku. „Předmětem nařízeného jednání by mělo být zásadně jen zjištění existence nebo neexistence dlužníkova úpadku (tj. spor o úpadek) a nikoliv zjišťování aktivní legitimace věřitele.“[86]

Při nařízeném jednání se projevuje princip kontradiktornosti a nastává situace, kdy dvě strany obhajují svá tvrzení ohledně předmětu řízení. Jednání se řídí obecnou úpravou dle hlavy druhé OSŘ, se specifiky pro dokazování upravené v §86 a násl. InsZ. V tomto ohledu je nutné zmínit rozdílnou aplikaci zásady vyhledávací v InsZ a OSŘ. Obecná úprava v OSŘ tento postup dle § 120 odst. 2 OSŘ pro řízení, které se zahajují na návrh, vylučuje. A proto je formulována pro tento případ speciálně. Vzhledem k specifickému předmětu insolvenčního řízení a postavení dlužníka formuluje InsZ další speciální zásadu v §133 odst. 3 InsZ, která umožňuje dlužníku právo vždy se vyjádřit k návrhu jiné osoby, nicméně dlužník nemusí být vždy slyšen, je pouze na něm zda tohoto práva využije. “Toto pravidlo je pak nutno vnímat v rovině příležitosti dlužníka být slyšen (k povinnosti vypovídat ve vlastní věci nelze dlužníka nutit). Termín „slyšení“ dlužníka není sice blíže vymezen, odpovídá však civilněprocesní nauce a byl vědomě zvolen coby výraz zahrnující širší škálu případů, než kterou by vystihoval pojem „výslech“ dlužníka“ [87].

---

[85] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 642

[86] - ZELENKA, J. Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 225

[87] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §133

4.3. Lhůty pro rozhodnutí o insolvenčním návrhu

„V souladu s logikou věci a ve shodě s požadavkem rozhodování není projednání insolvenčního návrhu věřitele vázáno na striktní pořádkovou lhůtu“[88] Nicméně v rámci provedení zásady urychlení insolvenčního řízení je stanoven rámec velice krátkých lhůt, které flexibilně urychlují tuto fázi. §134 InsZ obsahuje lhůty pro rozhodování o insolvenčním návrhu. Jedná se o krajní lhůtu pro rozhodnutí v případě dlužnického insolvenčního návrhu, kde není vyvrácena domněnka úpadku. Soud je povinen rozhodnout bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů od jeho podání. Pro ostatní případy je stanovena lhůta 10 dnů od podání insolvenčního návrhu, kdy insolvenční soud musí učinit úkony směřující k rozhodnutí věci. Soud není vázán žádnou striktní lhůtou proto, „že takovou lhůtu nelze objektivně stanovit a po soudu spravedlivě žádat její dodržení vzhledem ke všem specifikám insolvenčního řízení.„[89]

---

[88] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §134

[89] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 337

5. Rozhodnutí o insolvenčním návrhu

Rozhodnutí soudu lze obecně charakterizovat jako „výrok soudu, který má závazné právní důsledky, stanovené objektivním právem.“[90] Znaky rozhodnutí jsou autoritativnost a závaznost. Soudní rozhodnutí je úkonem soudu, který z nadřazené pozice jako nezúčastněná třetí osoba řeší právní otázku (autoritativnost), jehož obsahem je závazný výrok pro ostatní subjekty.

Rozhodnutí o insolvenčním návrhu lze definovat jako procesní úkon konstitutivní povahy[91], který je projevem vůle soudu. Z hlediska **formy rozhodnutí** stanovuje §88 InsZ obligatorně pro rozhodnutí v insolvenčním řízení formu usnesení.

Obecné obsahové náležitosti rozhodnutí jsou s ohledem na předpokládané množství účastníků formulovány odlišně od obecné úpravy v §169 odst. 1 OSŘ. §88 odst.2 InsZ požaduje zásadně pro každé rozhodnutí v insolvenčním řízení, aby bylo *v záhlaví písemného vyhotovení uvedeno označení insolvenčního soudu, jména a příjmení soudců, označení dlužníka a jeho zástupce, označení osoby, o jejímž podání se rozhoduje, a jejího zástupce a označení věci. Je-li to možné, uvede se v označení dlužníka též jeho datum narození nebo jeho identifikační číslo.* V souladu se subsidiaritou OSŘ jsou další náležitosti *označení věci, výrok, odůvodnění, poučení o tom, zda je přípustný opravný prostředek nepočítaje v to žalobu na obnovu řízení a pro zmatečnost, a o lhůtě a místu k jeho podání, a den a místo vydání usnesení.* Specifické náležitosti rozhodnutí jsou pak stanoveny pro rozhodnutí o úpadku.

Z hlediska **systematiky,** rozhodnutí o insolvenčním návrhu upravuje insolvenční zákon v díle pátém. Jednak v §142 InsZ uvádí výčet negativních rozhodnutí, tj. odmítnutí insolvenčního návrhu, zastavení řízení, zamítnutí insolvenčního návrhu a zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka. Systematicky logicky seřazuje procesní rozhodnutí, tj. odmítnutí a zastavení řízení, na začátek pátého dílu InsZ ještě před úpravu projednání insolvenčního návrhu. Meritorní negativní rozhodnutí následují až po positivním rozhodnutí o úpadku.

V insolvenčním řízení **jedná a rozhoduje** v prvním stupni samosoudce. Zákon č. 121/2008 Sb. o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství (dále jen „ZVSU“) stanoví, kdy může v insolvenčním řízení jednat a rozhodovat vyšší soudní

---

[90] - WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 280

[91] - vzhledem k působení účinků insolvenčního řízení na hmotněprávní vztahy je každé rozhodnutí o insolvenčním návrhu konstitutivní, protože tyto účinky ruší v případě negativního rozhodnutí, nebo zakládá nové hmotněprávní vztahy v případě positivního rozhodnutí.

úředník. Jeho působnost je v insolvenčním řízení vymezena negativně. § 10 odst. 3 písm. p ZVSU stanovuje, kdy nemůže rozhodovat. O insolvenčním návrhu nemůže vyšší soudní úředník rozhodnout meritorně, tedy nemůže rozhodnout o zamítnutí návrhu a rozhodnout o úpadku.

Úprava **doručování** je při rozhodnutí o insolvenčním návrhu a obecně i v insolvenčním řízení upravena speciálně v §71 InsZ a násl.. Při doručování v insolvenčním řízení se projevuje jednak trend elektronizace justice a s tím spojená zvýšená rychlost doručení. Obecně pro insolvenční řízení se rozhodnutí doručují pouze vyvěšením písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu a jejím současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku. Speciální postup doručení však úprava konstatuje pro rozhodnutí o úpadku a zamítnutí návrhu.

Opravné prostředky v rámci rozhodnutí o insolvenčním návrhu jsou přípustné. Speciální úpravu obsahuje §91 InsZ a násl.. V rámci odvolací činnosti je soud povinen postupovat s nejvyšším urychlením v rámci zásady urychlení formulované v § 92 InsZ.

Následující systematika práce, resp. dělení rozhodnutí o insolvenčním návrhu vychází z výše uvedeného výkladu o projednání insolvenčního návrhu. Rozhodující kriteria jsou zvolena jako kombinace kritéria vyhovění návrhu (positivní a negativní rozhodnutí) a v rámci negativního rozhodnutí je zvolena diferenciace dle obsahu výroku, tedy zda se rozhoduje o meritu věci či o otázce procesní. Uvedené je zvoleno proto, že nejlépe odpovídá charakteru rozhodnutí a reflektuje i postup soudu. Zvolená kombinace kriterií systematicky nejlépe odráží vztah odpovědnosti za škodu způsobenou navrhovatelem.

6. Negativní rozhodnutí o insolvenčním návrhu

Negativní rozhodnutí o insolvenčním návrhu jsou taková, která mají jiný než positivní výrok, tedy taková, kde není rozhodnuto o úpadku. Jejich taxativní výčet obsahuje pod názvem jiná rozhodnutí o insolvenčním návrhu § 142 InsZ. Negativním rozhodnutím končí insolvenční řízení. Účinkem negativního rozhodnutí o insolvenčním návrhu je zánik účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení (viz. kap. 2) a vznik subjektivního práva na náhradu škody proti navrhovateli. Momentem, který je stanoven v §146 InsZ, ke kterému se váže zánik účinků, je okamžik účinnosti rozhodnutí, tedy okamžik, kdy jiné rozhodnutí o insolvenčním návrhu bude zveřejněno v insolvenčním rejstříku. Zákon umožňuje insolvenčnímu soudu v případě, že to odůvodňují okolnosti případu, určit, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření zaniknou až právní mocí rozhodnutí. Právní moc nabývá rozhodnutí marným uplynutím lhůty na odvolání nebo vzdáním se práva na odvolání.

6.1. Procesní rozhodnutí o insolvenčním návrhu

V následujících kapitolách je rozebráno procesní rozhodnutí o insolvenčním návrhu. Tato skupina se přímo nevztahuje k rozhodnutí ve věci samé, ale k procesní situaci. V tomto ohledu přicházejí v úvahu dvě situace, odmítnutí návrhu a zastavení řízení. Obě rozhodnutí, jak vyplývá z popsané charakteristiky nemeritorních rozhodnutí, se nevztahují k předmětu insolvenčního řízení, tzn. k otázce, zda existuje úpadek či neexistuje úpadek dlužníka, ale k podmínkám řízení, které nejsou splněny.

6.1.1. Odmítnutí návrhu

Odmítnutí návrhu je negativní rozhodnutí, které je upraveno §128 InsZ, „ustanovení jako celek pojednává o vadách insolvenčního návrhu z hlediska důsledků, které tyto vady mají či mohou mít pro další průběh insolvenčního řízení. Zákon předpokládá, že podání insolvenčního návrhu je tak závažným zásahem do práv dlužníka a zároveň tak závažným zákonným nástrojem, jehož prostřednictvím se snaží věřitel získat své prostředky od dlužníka, že je na místě spravedlivě očekávat, že takovýto návrh bude vypracován a podán s veškerou pečlivostí.“[92]

---

[92] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 329

Insolvenční soud odmítne insolvenční návrh, pokud je vadný (viz kap. 3.4). Tedy, pokud je insolvenční návrh neúplný, resp. neobsahuje všechny náležitosti, nebo nesrozumitelný anebo neurčitý, řízení nesplňuje základní procesní podmínku správného zahájení řízení a soud se ani nezabývá věcným projednáním a návrh odmítne. „Jde-li o osobu natolik nedbalou, že není způsobilá podat projednatelný insolvenční návrh, je plně opodstatněné na danou situaci neprodleně reagovat odmítnutím takového návrhu tak, aby újma způsobená podáním vadného návrhu byla co nejmenší.“[93] Insolvenční soud musí návrh odmítnout neprodleně, nejpozději 7 dní po té, co byl návrh u něj podán. Lhůta 7 dnů je lhůtou krajní, vzhledem k důsledkům, které se pojí se zahájením insolvenčního řízení je nutné postupovat co nejrychleji.

Pro insolvenční řízení se nepoužije obecný postup pro **odstranění vad** podání dle §43 OSŘ, insolvenční zákon formuluje vlastní postup dle §128 InsZ. Důvodem pro speciální úpravu jsou jednak velice tvrdé účinky, které nastávají i v důsledku podání vadného návrhu a jednak požadavek vyplývající ze zásady rychlosti a hospodárnosti. „Riziko škody nebo jiné újmy, jež by mohla vzniknout dlužníku nebo třetím osobám zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu do doby odmítnutí neprojednatelného insolvenčního návrhu, pak snižuje úprava, která brání prodlužování řízení o vadném insolvenčním návrhu tím, že na jedné straně zbavuje insolvenční soud povinnosti odstraňovat vady insolvenčního návrhu, pro které nelze v insolvenčním řízení pokračovat, postupy podle § 43 o.s.ř., na druhé straně zavazuje insolvenční soud k tomu, aby důsledky plynoucí z neprojednatelnosti insolvenčního návrhu vyvodil (aby insolvenční návrh odmítl) neprodleně, nejpozději však do 7 dnů poté, co byl insolvenční návrh podán (§ 128 odst. 1 insolvenčního zákona).“ [94] I přes striktní nárok na perfektní návrh, je možné zhojit případné vady do chvíle odmítnutí návrhu insolvenčním soudem. „Vady insolvenčního návrhu může insolvenční navrhovatel odstranit, jen dokud insolvenční soud nerozhodne o odmítnutí insolvenčního návrhu podle § 128 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. K odstranění vad insolvenčního návrhu provedenému až v odvolacím řízení se nepřihlíží.“[95]

Od odstranění vad návrhu je nutno odlišovat **odstranění vad příloh insolvenčního návrhu**. §128 odst. 2 InsZ ukládá povinnost soudu, v případě že nejsou k návrhu připojeny předepsané přílohy anebo neobsahují-li stanovené náležitosti, určit navrhovateli maximálně

---

[93]- Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §128

[94] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

[95] - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 3. 2008, sp. zn. KSPL 20 INS 437/2008, 1 VSPH 5/2008

sedmidenní lhůtu k doplnění návrhu. Pokud navrhovatel vady příloh v dané lhůtě neopraví, návrh soud odmítne.

Navrhovatel, který vady návrhu po odmítnutí odstranil, je oprávněn opravený návrh podat znovu. Rozhodnutí o odmítnutí návrhu nezakládá překážku res iudicata. „Odmítnutí insolvenčního návrhu nebrání dlužníku v podání nového insolvenčního návrhu.“[96]

De lege lata je nutno souhlasit jednak s vyloučením možnosti opravy vad návrhu, a jednak s diferenciací vad v návrhu a v přílohách návrhu. Obě pravidla vedou ke zrychlení řízení a k minimalizaci škod, které vzniknou v důsledku zahájeného řízení.

6.1.2. Zastavení řízení

Zastavení řízení lze charakterizovat jako negativní rozhodnutí procesní povahy s konstitutivním účinkem, které se týká procesních podmínek insolvenčního řízení. §142 písm. b InsZ konstatuje, že řízení se zastavuje z důvodu nedostatku podmínky řízení, který nelze odstranit, nebo který se nepodařilo odstranit, nebo pro zpětvzetí insolvenčního návrhu. Důvody, proč soud zastaví insolvenční řízení, „vyplývají jednak z obecné úpravy zastavení řízení v občanském soudním řádu, jednak jsou tu speciální důvody upravené v insolvenčním zákoně.“[97] Obecné důvody pro zastavení řízení jsou obsaženy v §103 OSŘ a násl., které upravují zkoumání podmínek řízení. Speciálními důvody dle InsZ jsou jednak nezaplacení určené zálohy na náklady insolvenčního řízení dle §108 InsZ a jednak zpětvzetí návrhu dle §129 InsZ, dále soud zastaví insolvenční řízení dle §427 InsZ pokud v insolvenčním řízení s evropským mezinárodním prvkem nelze vést ani hlavní ani vedlejší řízení.

Mezi **obecné důvody pro zastavení řízení** patří skutečnost, že řízení nesplňuje procesní podmínky řízení, jak jsou vymezeny v (kap. 4.1). Z hlediska zastavení řízení je nutno rozlišovat, zda se jedná o odstranitelný či neodstranitelný nedostatek procesní podmínky. Mezi neodstranitelné nedostatky v podmínkách řízení patří pravomoc a věcná příslušnost soudu, dále pak negativní podmínky litispendence a rei iudicatae a nedostatek způsobilosti být účastníkem řízení. V případě, že se jedná o neodstranitelný nedostatek v procesních podmínkách, soud bez dalšího rozhodne o zastavení řízení. Mezi odstranitelný nedostatek v podmínkách řízení se řadí procesní způsobilost, v takovém případě se postupuje dle §22 OSŘ určením zástupce účastníka.

---

[96] - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. srpna 2008, sp. zn. KSBR 37 INS 497/2008 29 NSČR 3/2008 - A - 20

[97] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 368

Nezaplacení určené zálohy na náklady insolvenčního řízení ve stanovené lhůtě dle §108 InsZ umožňuje zvolit soudu jednu ze dvou variant, jednak může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit anebo může přikročit k vymáhání určené zálohy postupem dle části šesté OSŘ. O tomto má soud informační povinnost směrem k navrhovateli. Tuto zálohu je následně možné dle §108 odst. 4 InsZ následně uplatnit jako pohledávku za majetkovou podstatou.

Zpětvzetí insolvenčního návrhu lze definovat jako „procesní úkon navrhovatele, z jehož obsahu jednoznačně vyplývá (projev vůle v tomto směru nesmí vzbuzovat pochybnosti o svém obsahu a smyslu), že na projednání svého návrhu zcela, popřípadě v přesně určené části, nemá zájem a že je srozuměn s tím, že o jeho návrhu nebude v tomto rozsahu soudem meritorně rozhodnuto.“[98] Tato možnost je projevem zásady dispozitivnosti insolvenčního řízení, navrhovatel není omezen v dispozici se svým návrhem. §130 InsZ upravuje postup soudu v případě, že navrhovatel vezme zpět insolvenční návrh. V tomto ohledu je zásadní moment, kdy dojde k takovému procesněprávnímu úkonu. Insolvenční navrhovatel může vzít insolvenční návrh zpět až do vydání rozhodnutí o úpadku a v takovém případě soud rozhodne, že se insolvenční řízení zastavuje. Jestliže navrhovatel vezme zpět návrh do momentu nabytí právní moci jiného rozhodnutí než rozhodnutí o úpadku, insolvenční soud dané rozhodnutí zruší. V případě, že je úkon učiněn až po positivním rozhodnutí, je zpětvzetí neúčinné. V případě, že věřitel učiní tento úkon vzhledem ke specifiku insolvenčního řízení, je ex lege dle §129 odst. 2 InsZ[99] omezen v podání opětovného insolvenčního návrhu lhůtou 6 měsíců. Totéž platí případně i pro převod uvedené pohledávky.

Soud zastaví insolvenční řízení pokud **v insolvenčním řízení s evropským mezinárodním prvkem nelze vést ani hlavní ani vedlejší řízení.** §427 InsZ upravuje situaci, kdy dle přímo použitelného právního předpisu[100] Evropských společenství jsou ke dni zahájení insolvenčního řízení hlavní zájmy dlužníka soustředěny v jiném z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, a pokud dlužník k tomuto dni neměl ani provozovnu na území České republiky. V takovém případě nemá český soud žádnou pravomoc a rozhodne o zastavení řízení.

---

[98] - BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za). 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 424

[99] - toto ustanovení, má především za cíl předcházet šikanózním insolvenčním návrhům ze strany věřitele

[100] - nařízení rady ES č. 1346/2000, které upravuje kolizní problematiku, tj. rozhodné právo a příslušnost soudu v insolvenčním řízení s mezinárodním prvkem

6.2. Negativní meritorní rozhodnutí o insolvenčním návrhu

Meritorní rozhodnutí o insolvenčním návrhu jsou taková, kde soud vyslovuje výrok o předmětu řízení, tedy o úpadku. Negativní meritorní rozhodnutí tedy znamenají nevyhovění insolvenčnímu návrhu ve věci rozhodnutí o úpadku.

6.2.1. Zamítnutí návrhu

§143 InsZ upravuje klasickou podobu zamítnutí, „tj. zamítnutí z důvodu nedostatku zjištění, resp. osvědčení existence úpadku dlužníka.“[101] Insolvenční soud insolvenční návrh zamítne, **nejsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady pro vydání rozhodnutí o úpadku**. Jedná se o obecný důvod pro zamítnutí návrhu, který vyplývá z logiky věci. V případě, že nejsou naplněny zákonem stanovené podmínky pro vyslovení rozhodnutí o úpadku, soud rozhodne o zamítnutí insolvenčního návrhu. Mezi tyto důvody můžeme řadit např. vynětí dlužníka z působnosti InsZ (viz pozn. č. 54), anebo zejména neosvědčení úpadku, předmětu insolvenčního řízení. Podmínky pro zamítnutí návrhu z důvodu neosvědčení úpadku dále zpřesňují následující odstavce, které individuálně reagují na jednotlivé případy, kdy je podán věřitelský insolvenční návrh.

Insolvenční návrh podaný věřitelem insolvenční soud zamítne, jestliže věřitelským insolvenčním návrhem **nebyla osvědčena mnohost věřitelů**. Ustanovení vyplývá ze samotné definice úpadku. Jak bylo konstatováno již výše, největším problémem při prokázání úpadku navrhovatelem je skutečnost mnohosti věřitelů. Insolvenční navrhovatel musí prokázat, že on a alespoň jedna další osoba má proti dlužníku splatnou pohledávku**.** Jak vyplývá z legálního vymezení úpadku dle §3 InsZ, tento důvod se bude vztahovat pouze na úpadek ve formě platební neschopnosti, protože v případě formy předlužení se nevyžadují splatné pohledávky. Věřitel má povinnost prokázat aktivní legitimaci, tj. doložit splatnou pohledávku, v opačném případě soud návrh zamítne. Ustanovení dále negativně definuje osobu další, tímto především reaguje na šikanózní chování umělého nastolení mnohosti věřitelů cesí pohledávky (viz. kap. 3.6.1). Za osobu další se nepovažuje osoba, na kterou byla převedena některá z pohledávek insolvenčního navrhovatele proti dlužníku nebo její část v době 6 měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení. V této souvislosti Kotoučová (2008) toto omezení kritizuje zejména pro malou míru obecnosti. Uvádí např. případy, kdy se

---

[101] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 371

účelovou cesí pohledávky dá toto ustanovení obejít. „Věřitel dlužníka postoupí své pohledávky samostatně několika dalším subjektům, a to v době spadající do úseku vymezeného v §143 odst. 2 InsZ, jeden z těchto „nových" věřitelů pak podá insolvenční návrh a jedinými novými pohledávkami dalších věřitelů budou pohledávky postoupené od téhož původního věřitele."[102] Pro shrnutí lze konstatovat, že důvodem pro zamítnutí insolvenčního návrhu věřitele dle §143 odst. 2 InsZ je neprokázání mnohosti věřitelů pro úpadek ve formě platební neschopnosti, přičemž osoba další nesmí být nabyvatelem pohledávky od navrhovatele v době 6 měsíců od převodu.

Důvodem pro zamítnutí insolvenčního návrhu dle §143 odst. 3 InsZ je **ochrana dlužníka před negativními důsledky druhotní platební neschopnosti**. Soud zamítne návrh podaný věřitelem v případě, že dlužník v úpadku pro formu platební neschopnosti osvědčí, pokud jedná v dobré víře, a jeho platební neschopnost vznikla v důsledku protiprávního jednání třetí osoby a se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že ji odvrátí v době do 3 měsíců po splatnosti jeho peněžitých závazků. „Půjde zejména o protiprávní jednání v podobě nezaplacení splatné pohledávky dlužníka, ale mohou sem patřit i jiné typy jednání, které obvykle za druhotnou platební neschopnost neoznačujeme, např. krádež peněz a jiného majetku dlužníka, ublížení na zdraví s následkem dočasné neschopnosti výdělečné činnosti."[103] Konstrukce umožňuje ad hoc posouzení a individualizaci důvodu pro zamítnutí. Přitom je nastavena konstruktivně v tom ohledu, že požadavek jednání v dobré víře ve vztahu k platební neschopnosti způsobené protiprávním jednáním třetí osoby je omezen podmínkou, která požaduje, aby platební neschopnost dlužník odvrátil do 3 měsíců. Tento důvod je použitelný pro všechny druhy dlužníků a vztahuje se pouze na věřitelský insolvenční návrh.

Poskytnutí záruk z veřejných zdrojů za dlužníka jako důvod pro zamítnutí insolvenčního návrhu upravuje §143 odst. 4 InsZ. Je-li dlužníkem právnická osoba, insolvenční soud zamítne insolvenční návrh podaný věřitelem i tehdy, jestliže stát nebo vyšší územní samosprávný celek po zahájení insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil. Tento důvod je zcela specifický, vymyká se dvěma předešlým, tento důvod se netýká individualizace skutkového stavu úpadku, ale týká se vnějšího faktoru. „Je jakousi preventivní klausulí, umožňující zohlednění poskytnutí kvalifikované záruky za dluhy určité osoby." Vzhledem k tomu, že dle §6 odst. 1 písm. i InsZ jsou z působnosti zákona vyňaty

---

[102] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s.370

[103] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 371

právnické osoby, u kterých stát nebo vyšší územní samosprávný celek před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny jejich dluhy nebo se za ně zaručil, se bude tento důvod vztahovat i na případy, kdy záruka za právnické osoby byla poskytnuta i před zahájením insolvenčního řízení.

6.2.2. Zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku

Zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku vychází ze zásady ekonomie insolvenčního řízení. Pakliže je smyslem insolvenčního řízení co nejvyšší možné solidární uspokojení věřitelů, a v případě, že majetek dlužníka je tak malý, že nepostačuje ani k pokrytí nákladů řízení, je neekonomické pokračovat v řízení a návrh je proto zamítnut pro nedostatek majetku. Tato teze, promítnutá do §12 ZKV, byla při nové úpravě úpadkového práva pod vlnou kritiky. Kritizována byla zejména skutečnost, že „soud musel činit závěry o rozsahu konkursní podstaty ještě před prohlášením konkursu, ačkoli k tomu neměl adekvátní právní prostředky, nedostatečnost majetku byla vágním pojmem a vedla k nejednotnosti v rozhodování“[104]. Další oprávněný argument lze spatřovat v právu navrhovatele, který zaplatil zálohu na náklady řízení, na rozhodnutí soudu v případě, že dlužník splňuje podmínky úpadku. Původní návrh úpravy InsZ, jak je zřejmé z důvodové zprávy, výslovně zapovídal zamítnutí insolvenčního návrhu jen proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Lze tedy konstatovat, že se při přípravě střetl požadavek kvalitního rozhodnutí a zásada ekonomie řízení. Výsledkem diskuze byla současná úprava, kdy se aplikace zamítnutí insolvenčního řízení dočkala oproti úpravě ZKV značného zúžení ve prospěch kvality rozhodnutí.

Zamítnutí insolvenčního návrhu z důvodu nedostatku majetku, dle § 144 InsZ, je negativní meritorní rozhodnutí konstitutivní povahy, které se vztahuje pouze na obchodní společnosti, které jsou soudem zrušené. „Jde o zamítnutí z hlediska důvodů zcela specifické. Zamítnutí nespočívá v absenci úpadkové situace dlužníka. Tato se pro daný případ naopak v zásadě předpokládá. Reálným skutkovým východiskem pro daný typ zamítnutí insolvenčního návrhu je nedostatečnost majetku, a to taková nedostatečnost, že nelze očekávat ani úhradu nákladů insolvenčního řízení. Při posouzení této nedostatečnosti se při

---

[104] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §144

tom přihlíží jak k vlastnímu majetku dlužníka, tak k možnosti uplatnění neplatnosti nebo neúčinnosti jeho právních úkonů a z toho plynoucí možnosti naplnění majetkové podstaty.“[105]

„Jestliže insolvenční soud zamítá insolvenční návrh pro nedostatek majetku ve smyslu ustanovení § 144 zákona č. 182/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyjádří důvod zamítnutí též ve výroku usnesení. Insolvenční návrh nelze zamítnout pro nedostatek majetku, nejsou-li splněny předpoklady uvedené v označeném ustanovení.“[106] Insolvenční soud zamítne insolvenční návrh pro nedostatek majetku, jestliže jsou **kumulativně splněny následující podmínky**. Jednak je to subjektové omezení, kdy dlužník musí být obchodní společností, která je zrušena rozhodnutím soudu. Jménem dlužníka přitom podal návrh likvidátor, který byl jmenován soudem ze seznamu insolvenčních správců. A jednak je to prověření podstavy tohoto institutu, resp. výchozího zjištění skutkové podstaty nedostatku majetku. Zákon ukládá, aby likvidátor dlužníka předložil insolvenčnímu soudu zprávu o tom, že prověřil možnost uplatnit v insolvenčním řízení neplatnost nebo neúčinnost právních úkonů dlužníka. Ze seznamu majetku dlužníka a šetření insolvenčního soudu dále musí vyplývat, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Věřitelé dlužníka musí být vyhláškou vyzváni ke sdělení údajů o majetku dlužníka a údajů o právních úkonech dlužníka, u kterých by bylo možno uplatnit neplatnost nebo neúčinnost. Žádný majetek ani úkony dlužníka přitom tímto postupem nebyly zjištěny.

Tento postup se nicméně nepoužije a soud vysloví positivní rozhodnutí, pokud navrhovatel v souladu se zákonem zaplatil požadovanou zálohu na náklady insolvenčního řízení.

De lege lata lze konstatovat, že rozhodnutí o zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku nebude frekventované rozhodnutí, vzhledem k výše zmíněnému zúžení se týká pouze „mrtvých“ společností. Ve své podstatě, ačkoli je rozhodnutí z hlediska skutkového stavu způsobilé, aby o něm bylo rozhodnuto positivně, omezení týkající se aplikace tohoto institutu vyjadřují, že žádný subjekt nemá jednak zájem na positivním rozhodnutí a jednak by takové rozhodnutí nebylo ani účelné. Na druhou stranu případy, kdy se soud bude muset zabývat dlužníky, u kterých to již nebude mít efektivní význam, budou zatěžovat soudní systém a zadržovat tak justiční kapacity pro případy, kde to smysl má. Při přehlcenosti soudní soustavy je nasnadě položit si otázku, zda kvalita rozhodnutí není již z podstaty nedostatku kapacity na

---

[105] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 374

[106] - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. KSHK 34 INS 111/2008, 1 VSPH 6/2008

provedení kvalitních úkonu iluzorní. Proto by bylo vhodné zabývat se otázkou efektivity. Účelnost omezení tohoto negativního rozhodnutí musí prokázat čas, de lege ferenda pokud by přehlcenost soudů byla enormní, je možné rozšířit důvody a tím i ulevit soudní soustavě.

Z hlediska **opravných prostředků** je oprávněn podat proti rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka odvolání i věřitel, který doloží, že má za dlužníkem pohledávku.

Usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku se stává titulem pro výmaz dlužníka[107] z obchodního rejstříku.

Zbylé situace původní teze se řeší zrušením konkurzu po rozhodnutí o úpadku dle §308 odst. 1 písm. d InsZ.

6.3. Odpovědnost za škodu proti navrhovateli

„Podání insolvenčního návrhu a s tím spojené zahájení insolvenčního řízení sebou nese účinky a možnost přijetí různorodých opatření, která se dotýkají relativně širokého okruhu osob – kromě dlužníka samotného zejména jeho věřitelů. Účelem takto vznikajících účinků a případně přijímaných opatření je zajištění podmínek pro dosažení cíle insolvenčního řízení a eliminace v daném směru nežádoucích změn. Jejich východiskem je tedy předpoklad, že insolvenční řízení řádně proběhne některým ze způsobů řešení úpadku. V situaci, kdy se insolvenční návrh ukáže nedůvodným, popř. řízení o něm skončí zastavením nebo odmítnutím, však tento předpoklad nedojde naplnění a případná omezení nebo jiné negativní dopady účinků zahájení insolvenčního řízení a v něm přijatých ztrácejí v takových případech ospravedlnění dané původní nadřazeností cílů insolvenčního řízení. V takovém případě jsou pak logicky chápána jako nezdůvodněná újma.“[108]

Jedná se o nový institut[109], který je upraven v §147 InsZ. Preventivně působí proti šikanózním návrhům věřitelů (viz kap. 3.6.1). „Jde o speciální kauzální úpravu odpovědnosti, obecná úprava odpovědnostních vztahů obsažená v občanském zákoníku se proto uplatní subsidiárně pro otázky v insolvenčním zákoně neupravené.“[110] Pro detailnější rozbor je nutné definovat prvky odpovědnosti, tedy objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku.

---

[107] - nejde-li o právnickou osobu zřízenou zákonem

[108] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 385

[109] - úprava v ZKV tento druh odpovědnosti neobsahovala

[110] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 387

Objektem odpovědnosti, společenský zájem chráněným právem, je nezneužívání insolvenčního řízení.

Objektivní stránka se liší podle druhu rozhodnutí insolvenčního soudu. Zákon diferencuje odpovědnost mezi procesním a negativním meritorním rozhodnutí[111]. „Věřitel, který podal insolvenční návrh, odpovídá za škodu nebo jinou újmu vzniklou v příčinné souvislosti s podáním insolvenčního návrhu jen v případě, že k odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení došlo jeho vinou jako navrhovatele.“[112] Objektivní stránkou u řízení, kterém bylo rozhodnuto procesně negativně, je příčinná souvislost mezi vznikem škody a tím, že v řízení o insolvenčním návrhu věřitele bylo rozhodnuto o zastavení řízení či odmítnutí návrhu. V případě, že řízení bylo zastaveno nebo insolvenční návrh byl odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele, má dlužník nebo jiný dlužníkův věřitel proti insolvenčnímu navrhovateli právo na náhradu škody nebo jiné újmy, které mu vznikly zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Otázka vzniku škody a jiné újmy je problematickou skutečností. InsZ neobsahuje žádné ustanovení pro určení škody pro odpovědnost proti navrhovateli. Škoda se tak určí na základě obecné úpravy dle §420 OZ. „Pojem škody je vykládán jako újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a která je objektivně vyjádřena všeobecným ekvivalentem (penězi).“[113] Jiná újma je pak rozšiřujícím faktorem.

§147 odst. 2 InsZ obsahuje objektivní stránku odpovědnosti za škodu způsobenou podáním návrhu, o kterém bylo rozhodnuto meritorně negativně. V tomto případě se jedná o objektivní odpovědnost proti navrhovateli, jehož návrh byl zamítnut. Vyžaduje se pouze protiprávní stav, poškozený má tedy právo na náhradu škody nebo jiné újmy tehdy, byl-li insolvenční návrh zamítnut a škoda nebo jiná újma vznikla v souvislosti se zahájením insolvenčního řízení, o kterém bylo takto rozhodnuto. Toto velice tvrdé nastavení odpovědnosti je vyloučeno ve dvou případech. Jednak v případě, že insolvenční návrh byl zamítnut proto, že dlužník po jeho podání splnil závazky, které osvědčovaly jeho úpadek nebo proto, že se s věřiteli dohodli na jiném způsobu plnění těchto závazků. A jednak byl-li návrh zamítnut[114] z důvodu, že dlužník jednal v dobré víře a jeho platební neschopnost vznikla v důsledku protiprávního jednání třetí osoby a se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že ji dlužník odvrátí v době do 3 měsíců po splatnosti jeho peněžitých závazků.

---

[111] - již z podstaty rozhodnutí o zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku se na tento druh rozhodnutí odpovědnost nevztahuje

[112] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 389

[113] - ŠVESTKA, J. Občanský zákoník: komentář. 10. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 710

[114] - návrh byl zamítnut v případě úpadku ve formě platební neschopnosti

De lege lata, je předpoklad prokázání škody největší problém vzhledem k tomu, že účinky spojené se zahájením jsou z hlediska škody a jiné újmy zejména nepřímé. Při aplikaci je nutné prokázat, že škoda vznikla skutečně v příčinné souvislosti se zahájením insolvenčního řízení.

Subjektem odpovědnosti, tj. povinným, je věřitel, který návrh podal. V případě, že je navrhovatelem právnická osoba, §144 odst. 3 InsZ rozšiřuje okruh osob, které ručí za škodu i na její statutární orgány. V tomto případě se jedná ze zákona o solidární ručení. Exculpace statutárních orgánů je na jejich bedrech. Musí prokázat, že bez zbytečného odkladu po podání insolvenčního návrhu informovaly insolvenční soud o tom, že insolvenční návrh není podán důvodně nebo o tom, že není splněn některý z dalších předpokladů stanovených zákonem pro vydání rozhodnutí o úpadku. Oprávněným, tj. poškozeným, je pak dlužník a ostatní dlužníkovi věřitelé.

Subjektivní stránku je nutno diferencovat, vzhledem ke kombinaci subjektivní a objektivní odpovědnosti, dle kritéria, jakým způsobem o návrhu bylo rozhodnuto. U návrhu, o kterém bylo rozhodnuto procesně negativně, se vyžaduje zavinění. V tomto ohledu se tedy jedná o subjektivní odpovědnost. „Zavinění je chápáno jako psychický vztah škůdce jak k vlastnímu protiprávnímu jednání, tak ke škodě, která je výsledkem tohoto protiprávního jednání.“[115] Zde bude postačovat zavinění ve formě nedbalosti. Zákon ulehčuje důkazní situaci dlužníka v tom, že presumuje vyvratitelnou domněnku zavinění navrhovatele. *Jde-li o odpovědnost vůči dlužníku, má se v pochybnostech za to, že insolvenční navrhovatel zastavení insolvenčního řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu zavinil.* Naopak důkazní břemeno tohoto prvku odpovědnosti leží na ostatních poškozených, tj. na ostatních věřitelích dlužníka. U odpovědnosti za škodu proti návrhu, který byl zamítnut, se zavinění nevyžaduje z důvodu, že se jedná o objektivní odpovědnost.

De lege lata, je nutné kvitovat ulehčení důkazní situace dlužníka věřitele ohledně zavinění. Úprava tak vyvažuje nerovné postavení subjektů. Věřitel je v ohledu snadného zahájení a s tím souvisejícími účinky v silné pozici, která nepřiznává dlužníkovi žádné možnosti obrany. Proto je naprosto správné jednak diferenciace při presumpci zavinění u dlužníka a dalších věřitelů dlužníka, a jednak následné zákonné posilnění důkazní situace dlužníka.

---

[115] - ŠVESTKA, Jiří. *Občanský zákoník : komentář*. 10., jubilejní vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. 1465 s. ISBN 8071794864. str.712

Procesní způsob uplatnění nároku z odpovědnosti za škodu proti neúspěšnému navrhovateli se uplatní mimo insolvenční řízení v běžném režimu civilního řízení žalobou na plnění. Aktivně legitimovaný je dlužník a ostatní dlužníkovi věřitelé. Insolvenční zákon omezuje uplatnění nároku velmi krátkými preklusivními lhůtami. § 147 odst. 4 InsZ diferencuje počátek běhu lhůty, *dlužník musí podat žalobu nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí, jímž se končí řízení o insolvenčním návrhu, a pro jiného dlužníkova věřitele nejpozději do 3 měsíců od zveřejnění tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku*. O žalobě však nelze rozhodnout před právní mocí rozhodnutí o insolvenčním návrhu.

Tato odpovědnost preventivně chrání dlužníka před neuváženými návrhy a preventivně tak působí na ochranu před šikanózními návrhy. Je nutno konstatovat, že tato přísná odpovědnostní konstrukce je silným regulátorem při používání insolvenčního řízení. Je nezastupitelným prvkem v komplexu institutů insolvenčního řízení. Konstrukce odpovědnosti nutí navrhovatele k úzké spolupráci s ostatními věřiteli a koordinaci společného postupu. Navrhovatel je nucen podat takový návrh, u kterého je pravděpodobnost úspěchu téměř jistá. Nicméně, jako nejvyšší slabinu vidím prokázání škody vzniklé v důsledku nepřímých hospodářských vlivů. Další nedostatek de lege lata lze spatřovat v příliš úzkém pojetí odpovědnosti. Objektem, jak bylo popsáno výše, je nezneužívání insolvenčního řízení, ale k zneužití insolvenčního řízení nemusí vést pouze jednání věřitele, i dlužník se může, např. z důvodu snahy vyhnout se exekučnímu řízení, pokusit zneužít insolvenční řízení. A proto by de lege ferenda bylo vhodné rozšířit prostor pro odpovědnost a upravit právo věřitele požadovat na dlužníku náhradu škody vzniklé v souvislosti s negativním rozhodnutím o návrhu dlužníka.

7. Positivní rozhodnutí o insolvenčním návrhu

„První fáze insolvenčního řízení, v němž zejména se projevuje nově zavedená koncepce jednotnosti řízení, zahrnuje postup od podání insolvenčního návrhu až po rozhodnutí o něm. Meritem této v zásadě pro všechny insolvenční návrhy jednotné fáze řízení je zjištění existence úpadku dlužníka (popř. hrozícího úpadku). Zjištění úpadku (hrozícího úpadku) je pro další fáze insolvenčního řízení logickou podmínkou sine qua non.“ [116]

Positivním rozhodnutím o insolvenčním návrhu se rozumí takové rozhodnutí, v kterém je vyhověno návrhu a kde soud shledá úpadek dlužníka. Soud rozhodne o úpadku v případě, že je z projednávání insolvenčního návrhu osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí. Systematicky je rozhodnutí o úpadku zařazeno mezi projednání návrhu a úpravu meritorně negativních rozhodnutí do § 136 InsZ.

Z pohledu **komparativního** ke ZKV je nutno konstatovat, že toto rozhodnutí je projevem nové koncepce. „Až dosud byl buď prohlášen konkurs, nebo povoleno vyrovnání, tedy rozhodnuto o způsobu řešení úpadku, přičemž existence úpadku byla pro toto rozhodnutí otázkou předběžnou. Osnova naproti tomu považuje zjištění úpadku nebo hrozícího úpadku za základní otázku; tomuto zjištění musí být věnován výrok rozhodnutí.“[117]

Rozhodnutí o úpadku má **formu** usnesení, které může být samostatné, anebo v rámci urychlení řízení může být spojené s rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. „Bude takto vydáno buď samostatné usnesení o úpadku, na které až s určitým časovým odstupem bude navazovat usnesení, jímž soud stanoví způsob řešení úpadku, nebo je soud vydá současně v jednom usnesení spolu s rozhodnutím o některém způsobu řešení zjištěného úpadku.“ [118]

Doručení rozhodnutí o úpadku se jednak doručí dle obecného postupu doručování rozhodnutí v insolvenčním řízení a dále InsZ zákon v §138 InsZ rozšiřuje okruh subjektů, kterým je povinen insolvenční soud rozhodnutí přímo doručit. Těmito subjekty jsou jednak dlužník a insolvenční správce, kterým se rozhodnutí doručí do vlastních rukou, a jednak předběžný správce, insolvenční navrhovatel a osoby, které přistoupily k řízení. Fakultativně,

---

[116] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 346

[117] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §128

[118] - KOTOUČOVÁ, Jiřina. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2008. 1056 s. ISBN 9788071795957. k §136

v případě, že je to vhodné, může soudce individuálně doručit rozhodnutí i již přihlášeným věřitelům. Rozhodnutí o úpadku dále insolvenční soud oznámí veřejnoprávním subjektů uvedeným v §139 InsZ prostřednictvím veřejné datové sítě.

7.1. Speciální obsahové náležitosti rozhodnutí o úpadku

Krom obecných obsahových náležitostí (viz. výše) obsahuje §136 odst. 2 InsZ speciální úpravu obsahových náležitostí rozhodnutí o úpadku. Obsahové náležitosti vyplývají z podstaty a procesní pozice rozhodnutí o úpadku v insolvenčním řízení.

V této kapitole se budu podrobně zabývat obsahovýma náležitostmi rozhodnutí o úpadku. Speciální obsahové náležitosti rozhodnutí o úpadku lze rozdělit na část výrokovou, kde se projevuje autoritativnost soudu, a část, kde soud vyzývá ostatní subjekty k procesním úkonům. Cílem přímé výzvy je ochrana před újmou, která by jim mohla vzniknout.

Základem je **výrok o tom, že se zjišťuje úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek.** Skutkový stav, který byl zjištěn při projednání insolvenčního návrhu je tímto výrokem právně kvalifikován. Tento výrok je samou podstatou rozhodnutí, vyvrcholením první fáze insolvenčního řízení. Je autoritativním tvrzením konstitutivní povahy, od kterého se odvíjí další procesní skutečnosti.

Pokud je shledán úpadek, musí **insolvenční soud ustanovit insolvenčního správce**. Insolvenční správce, jako jeden z nejdůležitějších procesních subjektů fáze řešení úpadku, je ustanoven na základě a dle pravidel obsažených v třetím dílu InsZ. „Konkrétní fyzickou osobu nebo veřejnou obchodní společnost, která má být ustanovena správcem, určuje předseda insolvenčního soudu, vybírá ze seznamu správců a přitom má přihlížet ke konkrétním okolnostem případu.“ [119]

Poté, co je deklarován úpadek a je jmenován insolvenční soudce, musí být aktivovány věřitelské orgány. Ke zdárnému naplnění smyslu insolvenčního řízení je nutno **určit místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání.** V rámci urychlení řízení je již v rozhodnutí o úpadku stanoven termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání. §137 InsZ stanoví podrobná pravidla, schůze věřitelů musí být svolána nejpozději do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku.

Povinnost dlužníka předložit seznam majetku a závazků může nastat v různých okamžicích, v případě, že dlužník není navrhovatelem a soud jej ještě nevyzval k předložení

---

[119] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 347

seznamů, vyzve ho v rozhodnutí o úpadku, aby **odevzdal insolvenčnímu správci seznamy svého majetku a závazků s uvedením svých dlužníků a věřitelů**.

S rozhodnutím o úpadku jsou spojeny taktéž účinky (viz. níže), které mají jak pro dlužníka, tak pro jeho věřitele zásadní přímý vliv. InsZ stanovil soudu informativní povinnost, v rozhodnutí o úpadku musí být **údaj o tom, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku.** Vyhověním požadavku informovat subjekty o tom, kdy tyto účinky nastávají je v souladu s principem spravedlivého řízení. „Účinky rozhodnutí o úpadku budou spojeny v zásadě se zveřejněním tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku, to znamená, že nastávají v den, hodinu a minutu zveřejnění v insolvenčním rejstříku.“ [120]

Další informativní povinnost se kloubí se stanovením lhůty. Soud v rozhodnutí **vyzve, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě, s poučením o následcích jejího zmeškání**. Ačkoli lze pohledávky přihláškou uplatňovat již od momentu zahájení insolvenčního řízení, InsZ stanoví dle § 110 InsZ pouze dispozitivní postup soudu k vyzvání věřitelů k podávání přihlášek do momentu rozhodnutí o úpadku, kde je tato povinnost již explicitně vyjádřena. „Právě v tomto rozhodnutí musí totiž soud obligatorně vydat výzvu vůči všem věřitelům, kteří tak dosud neučinili, aby podali přihlášku své pohledávky, a to nejpozději ve lhůtě zde současně soudem uvedené.“ [121] Oprávnění soudu k určení konce lhůty k přihlašování pohledávek je omezeno § 136 odst. 3 InsZ, který stanovuje, že lhůta nesmí být kratší 30 dnů a delší 2 měsíců.[122] Určení lhůty se bude odvíjet dle předpokládaného počtu věřitelů.

Další informativní povinnost odráží účinek rozhodnutí o úpadku, že právo nakládat s majetkovou podstatou dlužníka přechází na insolvenčního správce. **Soud vyzve věřitele, aby plnění neposkytovali dlužníkovi, ale insolvenčnímu správci.** Tato výzva souvisí s účinky, které má rozhodnutí o úpadku. Pokud není předběžným opatřením soudem stanoveno jinak, osud pohledávek dlužníka má normální osud, tedy pohledávku inkasuje dlužník. Účinek rozhodnutí toto mění a stanovuje, že pohledávky musí být plněny insolvenčnímu správci.

---

[120] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 348

[121] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 348

[122] - v případě, že je s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, stanovuje speciálně §136 odst. 4 InsZ lhůtu k přihlášení pohledávek 30 dnů.

Aby následující postup rozdělování majetkové podstaty splňoval kritérium spravedlnosti, insolvenční soud vyzve, **aby věřitelé insolvenčnímu správci neprodleně sdělili, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách.** Údaje, které se musí sdělit insolvenčnímu správci, se týkají jednak druhu zajištěného práva a jednak věci, ke které se právo vztahuje. Pokud tak věřitel neučiní, má se za to, že právo nebylo uplatněno a o tom věřitele soud poučí.

Je-li to účelné, může insolvenční soud, dle §72 InsZ, zveřejnit písemnost nebo údaje i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Tento způsob je vzhledem k nákladnosti doplňkovým a použije se pro zajištění široké informovanosti v případě velkého množství věřitelů. V případě, že tak soud zvolí, musí v rozhodnutí o úpadku **označit zvolené hromadné sdělovací prostředky.**

7.2. Účinky rozhodnutí o úpadku

Nová koncepce účinků insolvenčního řízení (viz. kap. 2.1.3), váže účinky po celou dobu řízení. „Koncepce tohoto zákona je v daném ohledu nastavena tak, že pokud není stanoveno jinak, trvají účinky spojené se zahájením řízení po celou dobu insolvenčního řízení až do jeho skončení. V průběhu řízení k nim postupně přistupují další účinky. Jednou z mezních situací insolvenčního řízení, s níž jsou takovéto další účinky spojeny, je i rozhodnutí o úpadku dlužníka.“[123]

Ačkoli je §140 InsZ nadepsán rubrikou účinky rozhodnutí o úpadku, tento paragraf neobsahuje všechny účinky. Pokud bychom měly rekapitulovat všechny účinky, které má insolvenční řízení na poměry dlužníka, je nutno předně zopakovat, že trvají účinky vyplývající ze zahájení řízení a platí taktéž pravidlo trvání účinků předběžných opatření obsažené v §140 odst. 1 InsZ. Jeden z nejdůležitějších účinků přímo spojených s rozhodnutím o úpadku je **přechod práva nakládat s majetkovou podstatou na insolvenčního správce**. §140 InsZ in fine stanoví, že *v rozsahu ve kterém není dlužník oprávněn nakládat s majetkovou podstatou, přechází toto právo rozhodnutím o úpadku na insolvenčního správce.* „Platí, že pokud není vydáno předběžné opatření, kterým by byl dlužník omezen v nakládání s majetkovou podstatou, zůstává po zahájení insolvenčního řízení dispoziční oprávnění k majetku podstaty v rukou dlužníka, v zásadě „pouze" s tím, že ve smyslu § 111 InsZ je tento povinen zdržet se takového nakládání s majetkovou podstatou, které by mělo do majetkové

[123] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 355

podstaty zasáhnout nikoli zanedbatelně. … Zákon zde použil poněkud nejasnou formulaci, že na insolvenční správce přechází oprávnění nakládat s majetkovou podstatou jen v rozsahu, ve kterém předmětné oprávnění nemá dlužník. Právě to, v jakém rozsahu dlužník toto své oprávnění pozbyl, není příliš jasné.“[124] Tato nejednoznačnost rozsahu oprávnění dostává důležitý náboj při rozhodnutí o úpadku, s kterým není spojeno rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. De lege ferenda by bylo vhodné pamatovat i na tyto mezní situace a přistoupit k vytyčování hranic oprávnění jiným způsobem, než je negativní výčet.

Další účinek upravený v §140 InsZ se týká otázky **započtení**, kde se do tohoto institutu promítá specifikum insolvenčního řízení. „Pojem započtení uvedený v §140 odst. 2 a 3 InsZ je třeba vykládat jako kompenzační úkon a pojem zákonné podmínky tohoto započtení jako ostatní podmínky zániku závazku započtením podle §580 občanského zákoníku.“[125] Zásadně je možné započíst pohledávky, jestliže byly zákonné podmínky pro započtení splněny již před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. Výjimkami jsou případy, pokud věřitel nepřihlásil danou pohledávku, pokud pohledávka vznikla neúčinným právním úkonem, nebo pokud v době nabytí pohledávky věděl o dlužníkovu úpadku, anebo pokud neuhradil převyšující část pohledávky.

7.3. Odvolání proti rozhodnutí o úpadku

InsZ v §141 upravuje speciálně možnost opravného prostředku proti rozhodnutí o úpadku. Diferencuje mezi insolvenčním návrhem dlužníka a věřitele. Logicky vylučuje odvolání proti rozhodnutí o úpadku, které bylo iniciováno dlužnickým insolvenčním návrhem. Proti rozhodnutí způsobeném insolvenčním návrhem věřitele se může odvolat pouze dlužník. Odvolání je omezeno co do důvodu neosvědčení úpadku nebo pokud existuje překážka daná InsZ. Pro posuzování z pohledu skutkového stavu je uplatněn princip koncentrace řízení, kdy jsou rozhodné skutečnosti existující v době rozhodnutí prvoinstančního soudu. §141 odst. 2 InsZ vylučuje negativní vliv ztráty procesní způsobilosti věřitele, který podal insolvenční návrh.

„Specifický problém spočívá v tom, že na základě odvolání může dojít ke zrušení nebo změně rozhodnutí o úpadku, ačkoli je už (jako usnesení) vykonatelné a řešení úpadku již podle něho probíhá. Souběžně s odvolacím řízením, které (někdy z objektivních, jindy ze

---

[124] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 357

[125] - Usnesení Vrchního soudu ze dne 28.4.2009, sp. zn. KSOS 36 INS 1078/2009, 2 VSOL 106/2009-A

subjektivních příčin) může (z pohledu záměru zákona vyjádřeného v § 93 odst. 2 osnovy výjimečně) trvat i delší dobu, tedy postupuje další fáze insolvenčního řízení.“ [126] Z tohoto důvodu je v §93 odst. 2 InsZ určena mezní lhůta 2 měsíce pro rozhodnutí o odvolání.

7.4. Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku

„Zjištění úpadku je ovšem pro další fáze insolvenčního řízení (řízení o způsobu řešení úpadku) logickou podmínkou sine qua non. Proto bylo třeba zakotvit procesní institut, který by mohl relativně jednoduše a jasně řešit situace, kdy se po rozhodnutí o úpadku ukáže, že pro další vedení insolvenčního řízení již není důvod, a to právě proto, že úpadek dlužníka není osvědčen. Zákon proto řeší i případy, kdy dlužník mimo řízení vlastní aktivitou dosáhne smíru s věřiteli, tedy dosáhne uspořádání svých poměrů, resp. dohodne se s věřiteli tak, že tito souhlasí s ukončením insolvenčního řízení..“[127]

§158 InsZ odst. 1 umožňuje tento způsob ze dvou důvodů, jednak z důvodu, že ani po rozhodnutí o úpadku nebyl osvědčen dlužníkův úpadek, a jednak z důvodu, že není žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň jsou uspokojeny. Toto rozhodnutí lze vydat pouze v období, mezi rozhodnutím o úpadku a rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

---

[126] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §136

[127] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 415

8. Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Předmětem postupu soudu po kvalifikaci úpadku je určení, jakým způsobem bude úpadek řešen. Jak již bylo uvedeno výše, InsZ nově rozšířil možné způsoby řešení úpadku a vedle konkurzu upravil i sanační způsoby, reorganizaci a oddlužení. Jednotlivými způsoby řešení úpadku se práce nezabývá, obsahem další kapitoly je rozbor postupu soudu, kterým je jeden způsob řešení úpadku zvolen. § 4 InsZ definuje názvosloví rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Pokud je zvolen konkurz nebo některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku, soud rozhodne o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, pokud je zvolena reorganizace, insolvenční soud rozhodne o povolení reorganizace, jde-li o oddlužení, soud rozhodne o povolení oddlužení. Systematicky je fáze zařazena v dílu 6. InsZ.

„Stanovení způsobu řešení úpadku je nezbytným důsledkem rozhodnutí o úpadku, ale rozhodnutí o něm může i nemusí být spojeno s rozhodnutím o úpadku. Koncepce osnovy nově vychází z myšlenky, že na rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkova úpadku by se výraznou měrou měli podílet dlužníkovi věřitelé, s tím, že chybný úsudek věřitelů v dotčeném směru jde „na jejich účet“. Současně se tím posiluje tendence, aby dlužník přistupoval k řešení svého úpadku co nejotevřeněji a aby věřitelům poskytoval co nejúplnější informace pro jejich správné rozhodnutí tak, aby se spoluprací s věřiteli vyhnul řešením úpadku, jež jsou z jeho pohledu nevhodná.“[128]

„Autoritativní určení konkrétního způsobu řešení úpadku má formu rozhodnutí soudu. Rozhodnutí, kterým soud závazně určí způsob řešení úpadku, je takto vydáváno buď s určitým časovým odstupem po rozhodnutí o úpadku, nebo – v případech vymezených zákonem přesně – ihned spolu s rozhodnutím o úpadku (§ 148). Nutno předeslat, že zde zakotvený postup je pro soud obligatorní. Jsou-li naplněny uvedené předpoklady pro spojení rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o jeho řešení, nemá soud možnost volby a musí rozhodnout ihned tímto spojeným rozhodnutím.“[129]

8.1. Rozhodnutí spojené s rozhodnutím o úpadku

§148 InsZ obsahuje úpravu postupu soudu, za kterých podmínek spojí s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Soud zde vystupuje spíše v automatické roli,

---

[128] - Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) k §148

[129] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 391

nicméně jeho pozice je autoritativní, soud musí bedlivě zkoumat, zdali jsou formální předpoklady naplněny materiálním obsahem. Za splnění předpokladů uvedených v §148 InsZ je soud povinen rozhodnout a bez dalšího rozhodne společně s rozhodnutím o úpadku o způsobu řešení úpadku. Tuto povinnost má soud ve třech případech.

Za prvé se jedná o situaci, kdy je u dlužníka **vyloučen způsob řešení úpadku formou reorganizace nebo oddlužení**. V tomto případě soud spojí s rozhodnutím rozhodnutí o prohlášení konkurzu. „Pouze je-li jiné řešení (oddlužení či reorganizace) vyloučeno, může soud rozhodnutí o úpadku spojit s rozhodnutím o jeho řešení konkurzem, jinak o způsobu řešení rozhodne později.“[130]

Druhá situace, se týká dlužníka, který **připojil k insolvenčnímu návrhu reorganizační plán, který byl přijat** minimálně polovinou všech zajištěných věřitelů, počítanou podle výše jejich pohledávek, a minimálně polovinou všech nezajištěných věřitelů, počítanou podle výše pohledávek, navíc musí dlužník splňovat podmínky pro reorganizaci[131]. V takovém případě, soud rozhodne o řešení úpadku formou reorganizace.

Třetí situace se týká nepodnikatelů, kteří s **insolvenčním návrhem spojí návrh na povolení oddlužení** a splňují zákonné podmínky pro oddlužení. V tomto případě soud spojí rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o povolení oddlužení.

„Z hlediska formy zde tedy soud vydá jediné rozhodnutí, v němž uvede současně výroky odpovídající požadavkům na rozhodnutí o úpadku podle § 136 InsZ a výroky vlastního rozhodnutí o konkrétním stanoveném způsobu řešení úpadku, tj. rozhodnutí o prohlášení konkursu, o povolení reorganizace nebo o povolení oddlužení.“ [132]

De lege lata je tento způsob rozhodnutí evidentní snahou zákonodárce urychlit řízení. Zásadní možnost zvolení takového postupu přenechává především na bedrech dlužníka, který by měl přistupovat aktivně ke své situaci a tím i minimalizovat negativní důsledky situace.

8.2. Samostatné rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

V případě, že nejsou splněny podmínky pro spojení rozhodnutí o způsobu řešení úpadku a rozhodnutí o úpadku, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení samostatně.

---

[130] - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.12.2008, sp. zn. KSUL 46 INS 5304/2008, 1 VSPH 179/2009-B

[131] - novelizace ustanovení §148 odst. 2 byla provedena zákonem č. 217/2009 Sb., cílem bylo především posílit pobídky reorganizace tím, že zmírněno kvorum

[132] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 417

Kriteriem, podle kterého se prioritně rozhodne, je **vůle věřitelů**. Rozhodující role při rozhodnutí o způsobu řešení úpadku je přiznána věřitelskému orgánu na základě §152 InsZ. „Jde o jeden ze zásadních projevů principu výrazného posílení pozice věřitelů a jejich spolurozhodování v insolvenčním řízení.“[133] Soud je zásadně[134] povinen rozhodnout v souladu s usnesením přijatým věřitelskou schůzí do tří měsíců od rozhodnutí o úpadku. „Usnesením schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkova úpadku je insolvenční soud vázán a nemůže je zrušit i kdyby odporovalo společnému zájmu věřitelů.“[135] Nesmí však rozhodnout dříve než po skončení rozhodnutím o úpadku svolané věřitelské schůze. Program schůze má obligatorní body, projednána je zpráva od insolvenčního správce o dosavadní činnosti a jeho vyjádření ke vhodné formě řešení úpadku.

Vzhledem k závažnosti takovéhoto usnesení schůze věřitelů InsZ v § 151, stanovuje speciální **kvorum pro přijetí**. Zvolené kvorum musí vyjadřovat spravedlivé rozdělení váhy hlasu v souvislosti s problematikou nehomogennosti nároků věřitelů. Tento problém v podstatě vyjadřuje, „že různé třídy věřitelů mohou mít zcela odlišné preference, pokud jde o způsob řešení úpadku“[136]. InsZ v §151 speciálně pro přijetí usnesení stanovuje dvě rovnocenné alternativy. Váha hlasu se odvíjí podle výše a kvality pohledávky. Jednak je to způsob přijetí, kdy se diferencuje mezi skupinou zajištěných a nezajištěných věřitelů, tedy že z počtu věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů pro návrh hlasovala nejméně polovina všech přítomných zajištěných věřitelů počítaná podle výše jejich pohledávek a nejméně polovina všech přítomných nezajištěných věřitelů počítaná podle výše jejich pohledávek. A druhý způsob lze nazvat schválení kvalifikovanou většinou, tedy usnesení je přijato, když pro hlasují z počtu věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů pro návrh nejméně 90 % přítomných věřitelů, počítáno podle výše pohledávek.

---

[133] - KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 397

[134] - výjimkou pro vázanost soudu usnesením věřitelského orgánu je skutečnost, že způsob řešení úpadku zvolený věřitelským orgánem je pro dlužníka ze zákona vyloučen a nebo, že je přijaté usnesení v rozporu s reorganizačním plánem schválen všemi skupinami věřitelů, který dlužník předložil insolvenčnímu soudu po rozhodnutí o úpadku

[135] - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.7.2009, sp. zn. MSPH 99 INS 453/2009, 2 VSPH 378/2009-B-30

[136] - RICHTER, T. Základní stavební kameny vládního návrhu insolvenčního zákona. Právní fórum. 2005, roč.2, č.11, s.442-447. ISSN1214-7966 str. 443

V případě, že zavládne **všeobecná racionální apatie věřitelů**[137] a věřitelskou schůzí není přijat žádný způsob řešení úpadku, je zvolení způsobu řešení úpadku na straně soudu, který musí rozhodnout do 3 měsíců. Soud rozhodne na základě vlastní úvahy a vezme při tom v potaz zprávy insolvenčního správce.

InsZ vylučuje postup zvolení způsobu řešení úpadku, v případě, že návrh podala jiná osoba než dlužník, a dlužník podal návrh na povolení oddlužení. Soud je poté povinen rozhodnout v samostatném rozhodnutí do 30 dní po rozhodnutí o úpadku. **Speciální postup pro oddlužení** je formulován pro urychlení řízení a posílení pozice dlužníka nepodnikatele. Pokud bylo řízení iniciováno věřitelem, dává tímto zákonodárce možnost, aby oddlužení proběhlo.

V případě, že soud zvolí jako způsob řešení úpadku **reorganizaci,** spojí s rozhodnutím i usnesení o ustanovení znalce za účelem vypracování znaleckého posudku na ocenění majetkové podstaty. Obdobný postup je i při zvolení konkurzu, kde se navíc přijme usnesení, kterým se doporučuje zpeněžení majetkové podstaty.

[137] - tímto stavem lze nazvat pasivní přístup věřitele, který v souvislosti s mizivou vidinou ekonomického přínosu vzhledem k vynaloženým nákladům, rezignuje na jakoukoli činnost

Závěr

V diplomové práci rozebírám procesní instituty a postup soudu v úvodní fázi insolvenčního řízení. Věnuji se odpovědnostním vztahům, které souvisí s úvodní fází insolvenčního řízení. Důkladně se věnuji otázce insolvenční šikany a zneužívání insolvenčního návrhu. Při rozboru a následném hodnocení de lege lata upozorňuji na slabá místa úpravy a s tím souvisí, že nastiňuji vývoj de lege ferenda.

Závěrem lze konstatovat, že současná úprava úpadkového práva je moderní kodifikace, která odráží světové trendy jak v procesním právu, tak i ve způsobech řešení úpadku. Úprava úvodní fáze insolvenčního řízení bezpochyby vede ke zrychlení řízení a lépe odráží dynamiku obchodněprávních vztahů. Diferencuje dlužníky na podnikatelské a nepodnikatelské subjekty z hlediska jejich práv a povinností, tím odráží požadavek profesionality na straně podnikatelů, se kterou souvisí větší míra povinností a na straně nepodnikatelů poskytuje větší míru ochrany. Procesními postupy na jedné straně chrání dlužníka a na druhé straně poskytuje věřiteli efektivní nástroj pro řešení nezáviděníhodné situace nezaplacené pohledávky. Úprava poskytuje efektivní nástroje s tvrdými účinky, jejichž použití je nepřímo podmíněno odborným přístupem subjektů.

Pokud mám v diplomové práci k některým institutům výtky, pak se jedná pouze o dílčí nedostatky mnohdy interpretační povahy. V tomto ohledu je nutné zohlednit krátkou dobu účinnosti předpisu. Judiciální činnost v oblasti úpadkového práva dle InsZ, která vyplňuje mezery a neurčité pojmy úpravy, je teprve na začátku.

Konečně je nutno zhodnotit rozebranou úvodní část insolvenčního řízení jako moderní úpravu, která má potenciál obstát v tržním prostředí a poskytnout jak věřitelům, tak dlužníkům smysluplné řešení jejich ekonomické situace.

Resumé

This thesis deals with insolvency proceedings in The Czech Republic according to Act No. 182/2006 Coll. on bankruptcy and methods of its settling (Insolvency Act). The objective of this thesis is to analyze the first part of insolvency proceedings. That consists of petition on insolvency proposal, consideration of insolvency proposal, decision on insolvency proposal and decision on a way of solution to bankruptcy. Analysis of the first part of proceedings is supplemented by considerations de lege lata and de lege ferenda. This thesis is divided into eight chapters.

The first chapter involves general specification of insolvency proceedings in The Czech Republic. It contains description of basic institutes, principles of insolvency proceedings, relation with other legal branches, objects and subjects of insolvency proceedings.

The second chapter deals with initiation of insolvency proceedings. It contains description and evaluation of new conception of effect connected with initiation of insolvency proceedings.

The third chapter defines insolvency proposal in a theoretical way, analyzes form and requirements of insolvency proposal. In the analysis distinguishes between creditor and debtor insolvency proposal. It contains analysis of debtor's responsibility to submit insolvency proposal and creditors misappropriation of insolvency proposal.

The fourth chapter describes court procedure before the court decides about the core of the matter of insolvency proposal. Process conditions have to be fulfilled before court makes the decision about insolvency proposal. If the process conditions are met, the court discusses insolvency proposal. In case of dispute about bankruptcy the discussion is with hearing otherwise without hearing.

The fifth chapter involves theoretical analysis of decision on insolvency proposal and its general requirements.

The sixth chapter deals with negative decision on insolvency proposal, divides between negative process decision and negative decision in the core of matter. The discontinuance of insolvency proceedings and the suspension of proposal belong to the negative process decision. The suspension of proposal is because of defect in proposal and insolvency proceeding is stopped because of failure to process conditions. The negative decision in core of matter can be made by the rejection of proposal and the rejection of insolvency proposal for lack of assets. The proposal is rejected in case, that the bankruptcy wasn't proved. In case of lack of debtor assets the court can also reject the proposal. Insolvency act constructs

responsibility for damage to a proposer in case that his proposal has been decided in a negative way. This institute is an important barrier against misappropriation of insolvency proposal.

The seventh chapter deals with positive decision about insolvency proposal, that means the bankruptcy is proved and the court makes a bankruptcy decision. There are special requirements of bankruptcy decision which reflect the importance of this decision. This chapter involves also the effects of the decision and the possibility of appellation.

The last chapter is analysis of logical consequence of bankruptcy decision. The court has to choose way of solution to bankruptcy. This decision can be either connected with bankruptcy decision or made on its own. The will of creditors has the biggest role in this phase. The first part of insolvency proceedings is ended by this decision.

Finally, it needs to be stated that settlement of the proceeding in first part of insolvency act is motivated by effort to accelerate the insolvency proceedings. Efficiency of relative satisfaction of creditors depends on the speed of insolvency proceedings. Insolvency act has a potential to get an important role in financial crisis as an effective instrument of solution of bankruptcy.

Použité prameny:

Seznam použité literatury

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo: komentář*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 1550 s. ISBN 9788071795919.

BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. *Občanský soudní řád : komentář. I. díl, (§ 1 až 200za).* 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 1042.

HARVÁNEK, J. a kolektiv. *Teorie práva*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 501.

KOTOUČOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : komentář.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 1056. ISBN 9788071795957.

KOZÁK, J. *Insolvenční zákon a předpisy související : Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 903. ISBN 9788073573751.

KUČERA, F. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) : s judikaturou a souvisejícími předpisy*. 1 vyd., Praha: C. H. Beck, 2009. s. 306. IBSN 9788074001635

MADAR, Z. a kolektiv. *Slovník českého práva. II. díl, P-Z.* 3. vyd. Praha Linde Praha - Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2002. s. 985-1842.

RICHTER, T. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. s. 471. ISBN 9788073573294

SCHELLEOVÁ, I; SCHELLE, K. *Civilní proces*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. s. 1202. ISBN 8086861090.

STAVINOHOVÁ, J; HLAVSA, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 660. ISBN 8021032715.

ŠVESTKA, J. *Občanský zákoník: komentář*. 10. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 1465. ISBN 8071794864.

WINTEROVÁ, A. *Civilní právo procesní : vysokoškolská učebnice*. 5. vyd. Praha: Linde, 2008. s.751. ISBN 9788072017263.

ZELENKA, J. *Insolvenční zákon : (zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb.) : poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 796. ISBN 9788072017072.

Časopisecké články

HOLEŠÍNSKÝ P., POLITZER T., STRNAD M.. Nové insolvenční právo v České republice (I.část). *Právní rádce*. 2007, roč. 15, č.11, s. I- XII, ISSN 1210-4817

HOLEŠÍNSKÝ P., POLITZER T., STRNAD M. Nové insolvenční právo v České republice (II.část) . *Právní rádce*. 2007, roč.15, č.12, s. I-XIII. ISSN 1210-4817

KOZÁK, J. Průvodce dlužníka insolvenčním řízením. *Právní fórum*. 2008, roč. 5, č.1, s.17-38. ISSN 1214-7966

KRČMÁŘ, Z. K aktuálním otázkám a judikatuře NS ČR k insolvenci. *Bulletin advokacie*. 2009, č.7, s. 60-63. ISSN 1210-6348

PACHL, L. Průvodce věřitele insolvenčním řízením, *Právní fórum*, 2008, roč. 5, č.1, s. 2-17 ISSN 1214-7966

POHL, T. Základní principy nové právní úpravy řešení úpadku v České republice. *Bulletin advokacie*. 2007, č.11, s 19-37. ISSN 1210-6348

RICHTER, T. Základní stavební kameny vládního návrhu insolvenčního zákona. *Právní fórum*. 2005, roč.2, č.11, s.442-447. ISSN1214-7966

ROD, J. Odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu a způsobenou škodu dle insolvenčního zákona. *Daně a finance*. 2008, č.4, s. 22 ISSN 1801-6006

ZOUFLÍK, F., Vývoj insolventních řízení. *Právní Fórum*. 2009, roč. 6, č. 4, s.153-160. ISSN 1214-7966

Seznam použité judikatury:

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.7.2009, sp. zn. MSPH 99 INS 453/2009, 2 VSPH 378/2009-B-30

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.12.2008, sp. zn. KSUL 46 INS 5304/2008, 1 VSPH 179/2009-B

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.4.2009, sp. zn. KSOS 36 INS 1078/2009, 2 VSOL 106/2009-A

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. KSHK 34 INS 111/2008, 1 VSPH 6/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. srpna 2008, sp. zn. KSBR 37 INS 497/2008 29 NSČR 3/2008 - A - 20

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 3. 2008, sp. zn. KSPL 20 INS 437/2008, 1 VSPH 5/2008

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 2008, sp. zn. KSUL 43 INS 384/2008, 1 VSPH 7/2008-A

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, sp. zn. CPJN 19/1998

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2000, sp. zn. 31 Cdo 1302/2000

Usnesení Krajského soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. KSPH 38 INS 4935/2008-A-37

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2007 sp. zn. 29 Cdo 5044/2007

Ostatní prameny:

Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Důvodová zpráva k zákonu č. 217/2009 Sb., o změně zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákona č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád

Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník

ZÁKON č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích

Zákon č. 121/2008 Sb. o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů.

Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník

Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník